

MAGYARORSZÁG
ARAD
 Egy évre ..... 24 korona,
 Egy hónap ..... 2 korona

VIDÉKEN
 Egy évre ..... 28 korona,
 Egy hónap ..... 3 k. 40 f.

MÉRLETÉSEK
 A hirdetés polg. cor. egyszer 20 fillér,
 második következőnől 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és eszaki egységek
 vasúti palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 107.

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherczeg-ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 107.

Arad, 1915.

FOKSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, március 5.

Véresen omlanak össze az orosz támadások.

Budapest. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Biala mellett, Zakimowtól délkeletre, tegnap előrehaladó orosz csapatokat véres harcok után, visszavetettük.

Labore völgytől jobbra és batra, valamint Cienátói-északra tekvő magaslatokon a harcok tovább folynak, helyenként meg éjjel is. Mindenütt, ahol csapatainknak sikerült tere nyerni, az ellenség ismételten ellentámadásokba kezd, amelyek mindig véresen visszaverünk. Különösen a haligrodi műút mentén kísérelték meg az oroszok, hogy a sűrű ködörg-tegben, nagy erővel törjenek előre. Támadásuk, amely minket a legkisebb távolságra közelített meg, ágyu- és géppuskatűzünkben az ellenség erős veszteségei között végül teljesen összeomlott.

Többi arcvonalon nincs lényeges változás, csupán ágyu harc folyik.

Przemysl körül nyugalom van. Hóter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Saját katonáikat lövik a franciák.

Oroszok újabb támadásai és újabb kudarcai.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Egy löszert szállító francia gőzöst, amely Nicuportba volt rendelve, az ittas legényesség elnézéséből Ostende felé tartott. Ott tüzet kapott és elsüllyedt. A megsebesült személyzetet megmentettük.

Loretto magaslaton, Arrastói északnyugatra csapataink tegnap reggel elfoglaltak ezerhatszáz meternyi ellenséges hadállást, nyolc tisztet és ötszázötvennyolc főnyi francia legényseget foglyul ejtettek és hat géppuskát és hat kisebb kanterrü agyut zsákmányoltunk. Az ellenség ellentámadásait délután visszavertük.

Könnyű szerrel visszavertük Champagneban is a franciák újabb támadásait.

Az argonnei erdőségben, St.-Hubertől nyugatra, a franciáknak ellentámadásuk alkalmával elragadtunk az ellenségtől egy lövészarkot.

A chernyi erdőben is kudarcot vallott a franciáknak egy támadása.

Az Eiffel toronyról világá bocsátott híradásoknak egyike szerint egy német oszlopnak Taure magaslaton át való menetelese alkalmával sikerrel tüzeltek. E hírek kivételesen heyes voltát meg kell erősítenünk. Az oszlop azonban elvezetett francia foglyokból állott, akik közül harmincnyolcan elesetek és ötven megsebesültek.

Keleti hadszíntér:

Grodnotól északnyugatra az oroszoknak ellenünk intézett támadásai oldalüzünkbe jutva megfúszultak.

Lomzától északkeletre is összeomlottak az oroszok támadásai az ellenség súlyos veszteségei mellett.

Miszynietől és Chorzeletől délre, valamint Krasznisztól északnyugatra az oroszok újabb támadásait. Az arcvonal többi részén nincs változás. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Konstantinápoly.

Arad, március 4.

Berlintől messzebb vannak, mint valaha. Bécsset meg se közelíthették és azok a csapatok, a melyek a Budapest felé vezető utat nézték a térképeken, megfogyatkozva már Bukovinán túl is jutottak. Most Konstantinápolyt emlegetik, mint annak a rettenő vehemenciával megkezdett ostromnak végcélját, a melyet a Dardanellák erődei ellen kezdtek meg az entente hajói.

A kapkodás mellett, a mely a régi kudarok után új irányokban keres sikert, egyéb céljai vannak ennek a nagy garral megindult hadi akciónak. Miután eddig pénzzel, cselszövésekkel, ijesztgetéssel hiába próbálták a semleges államokat maguk mellé terelni, most úgy tüntetik föl a dolgot, mintha a Fekete-tenger birtokát akarnák megszerezni. A Fekete-tenger uralma azután fölényt jelentene a tenger melletti Balkán államok, nevezetesen Románia és Bulgária fölött.

De hol vannak még a Fekete-tengertől! Hogy odajussanak, át kellene törniök magukat a Dardanellák megvívhatatlan erődein és a Dardanellákat védő hatalmas török seregen. Az egyik ép olyan nehéz probléma, mint a másik. Törökország a támadásra kellően elkészült és ép olyan sorsot fog juttatni a támadóknak, mint a minők a szövetségeseket eddig a többi hadszíntereken érték. Most fog bizonyulni Törökország annyira lelkesült haderejének értéke és annak a szövetségnek jelentősége, amely a félholdat velünk és Németországgal összeköti. Törökországnak harci szervezettségét bámulásra méltó fokra emelte az oszman birodalom legvitézebb katonája és legnépszerűbb embere: Enver pasa. Az ő személye is tanuságtétel azon történelmi elmélet mellett, hogy a rendkívüli idők rend-

kívüli férfiakat szülnek és a nemzetek sorstordulója azokat állítja a cselekvés élére, a kik a cselekvésre a legalkalmasabbak. A török nemzet, a mely tudja, hogy most érkezett el az ideje annak, a melyben ősi ellenségét, az oroszot, és álnok barátját, az angolt legyűrheti, velük egyszer a mindenkorra leszámol, a végsőig menő lelkesedéssel követi Enver pasát a harcba. Az angol zsoldosok és az orosz gyűlevész had, mire a szárazföldön összeütközésre kerül a sor, a bátorságnak, az elszánt harcképzettségnek, a halálmegvető tüznek ugyanazzal a látásával fog találkozni, a minők Hindenburg csapataiban, a Kárpátokban és Galiciában törték meg és szoritják vissza az oroszokat. Ha a háboru sorsa — a mi most már nem vitás, — a csapatok szellemétől, a katonák harci öntudatától függ, akkor a török földön szinte előre eldöntöttnek tekinthető a küzdelem. A hajó ágyuk sokaságát és erejét megtörő a Dardanellák erőd-páncélja, a csapatok számbeli túlsúlyát pedig a hazáját, nemzete jövőjét és egész létét a végsőig védő török katona.

A semleges államok pedig elég közel vannak ehhez a hadszíntérhez, hogy világosan lássák a helyzetet. Ha a semleges Balkán államok csakugyan ki akarnának lépni a mozdatlanságból, akkor Törökország mellé kellene állaniok. Mihelyt az orosz birodalom Konstantinápoly ura lehetne, — a mit egyszerűen kizártnak kell tekinteni, — vége lenne a Balkán államok sok vér árán kiküzdött függetlenségének, nemzeti önállóságának és egyszerű cselédei lennének a moszkovita uralomnak, — a mig az egészen magába nem olvasztaná őket.

A mi lelkesedésünk mellett, amely a közös ellenséggel küzdő török birodalom felé bizalommal tekint, a

semleges államok csak szimpátiával köszönhetik a félholdat. A harc, a mely egyszer s mindenkorra ki fogja ábrándítani Oroszországot Konstantinápoly után áhító terveiből, értük is folyik és amikor az oroszokat és szövetségeseiket itt is kudarc fogja érni, a Balkán becsületes békéje, nyugodt fejlődést biztosító jövője évtizedekre meg lesz alapozva.

Megcenzurázott

gyászjelentés.

(Azik csak titokban halhatnak meg a cáráért.)

Az Aradi Közlöny tudóstíjútól.

Arad, március 4.

George Kennan amerikai újságíró, aki annakidején a szibériai rettenetes állapotokról kőből leplezésével nagy feltűnést keltett, annyira elvakították a háberu első hónapjaiban az orosz kormány liberális ígéretei, hogy az „Ostleek” című folyóiratban az orosz kolosszus újjászületését és a cári birodalomban a szabadságnak korszakát jövendőlte. Az amerikai optimista biztos jeleket vélt látni annak az időnek bekövetkezésére, amikor a „cár zsidói” is a többi orosz alattvalókkal egyforma polgári egyenjósításnak örvendhetnek majd. Kennan most már belátta, hogy keserűen csalódott és hangulatának „4 órá és a zsidók” című feltűnést keltő értékezésében ad kifejezést, amelyben leírja, milyen lojálisan és áldozatkészen állították be a zsidók minden erejüket a háberu alatt a háza szolgálatába és miként „arattak rut hálátlanságot” amelyért az egyeduralkodó a hibás.

Mr. Kennan a példák egész sorát írja meg, amelyekből kiderül, hogy az orosz reakció a legcsökélyebb engedményre sem hajlandó a zsidókkal szemben. Érdekes cikkéből közöljük a következő részt:

— A zsidóknak minden kísérletét, hogy engedjék őket az egyetemekre és a főiskolákra, visszautasította a közoktatásügyi miniszter, még akkor is, ha az illető intézet tanártestülete a legmelegebben ajánlotta őket. Egy öreg zsidó orvos, aki igazolai tudta, hogy az orosz-japán háberuban bátorságáért két kitüntetést is kapott, és hogy három év óta minden fizetés nélkül teljesít szolgálatot a smolenski iskolákban, azt kérte, hogy fiainak engedjék meg a gimnázium látogatását; merev visszautasítás volt a válasz. Sok zsidó nő azt kérte, hogy mint betegápolókat alkalmazzák a Vörös Kereszt kórházaiban, az ő kérésüket is elutasították. Sőt vannak bizonyos katonai kórházak, amelyeknek vezetői vonakodnak felvenni a frontról jött sebesült zsidó katonákat. Egy zsidó asszony, akinek férje a harcban küzd és akinek most semmije sincs, azt kérte, engedjék meg neki, hogy a zsidók számára kijelölt területen kívül lakhassék, mert ott lakó barátai támogatnák őt: elutasították. Egy zsidó mérnök, aki a háberu kitörésekor Párisban tanult, belépett akkor a francia hadseregbe, súlyos sebesülten nemrég visszakerült Oroszországba. Jó lehet az volt a szándéka, hogy gyógygyulása után Péterváron munkát keres, parancsot kapott, hogy a zsidók számára kijelölt területre menjen, ahol pedig nincs ke-

reseti alkalm. Jellemző a Rjatschben megjelent gyászjelentés is. Egy elesett zsidó katonára vonatkozik, a gyászjelentésben azonban sok üresen hagyott hely van, ami a cenzura munkájára vall. A „veszélyes” sorok ugyanis azt tárgyalták, miként lelte halálát a zsidó, — mint pilóta az orosz hadseregben.

„Milyen szívük lehet azoknak, akik vonakodnak sebesült zsidó katonákat felvenni a kórházakba?” — kérdezi Kennan. — Vagy azoknak, akik egy zsidót, aki a francia hadseregben küzdött a „kijelölt területre” utasítanak, vagy akik egy zsidó orvosnak, aki kitüntette magát az orosz hadseregben, gyermekeit az iskolákból kizárják, vagy megtiltják, hogy egy elesett zsidó pilótának tisztességes gyászjelentése megjelenhessen egy orosz lapban? Ilyen szíve van II. Miklós cárnak!”

Pau tábornok nem lett román diszpolgár

(A román kamara érdekes ülése. — A Dardanellák kérdése és a balkáni államok.)

Táborral tudósítás.

Bukarest, március 4.

A román kamara legutóbbi ülésén érdekes indítvány hangzott el.

Cuza képviselő indítványt terjesztett a parlament elé Pau tábornoknak Románia diszpolgárává való megválasztása céljából.

Bratianu miniszterelnök kéri a képviselőházat, hogy Cuza indítványát ne vegyék tekintetbe, miután annak elfogadása ellentéznék Románia semlegességével.

Vericeanu képviselő kifejti, hogy mialatt Pau tábornokot Romániában oly tiszteletben részesítik, a szomszédos birodalom, Franciaország szövetségesse igényeket támaszt a Dardanellákra és a cár csapatai, amelyek Bukovinában voltak, a borzalmak és fosztogatások egész sorát követték el.

Ferikide elnök: Ha ez interpelláció akar lenni, akkor most nem lejtethi ki a véleményét.

Vericeanu: Én csak bejelentem az interpellációt. Felvilágosítást követelek a kormánytól az általam feltett kérdésekre, hogy a közvéleményt megnyugtassam.

A házat azután, miután Cuza indítványa felett napirendre tértek, a miniszterelnök indítványára március 6-ig elnapolták.

A balkán államok és a Dardanellák veszélyeztetése.

Bukarest. Egy a monarchiához barátságos semlegességet tanúsító európai állam romániai konzulja, öszes szakállu, élénk tekintetű, hatalmas szál az ötvenes években levő ember. A semleges balkáni országok magatartásáról a Dardanellák bombázásával szemben a következőket mondta el egy hírlapírónak:

— Egy konzul csak a legkritikább esetekben tájékozott a függő diplomáciai kérdésekben. Így vagyok magam is. Ha tehát hajlandó a nyilatkozatomat, mint teljesen szubjektív véleményt akceptálni, publikálja a következő kijelentésemet: A Dardanellák ostroma ki fogja nyitni egészen, sőt már ki is nyitotta a semleges balkáni államok szeméit. Az én véleményem szerint, ha egyéb tekintetben nem is, de a Dardanellák dolgában feltétlenül együtt fogjuk találni a török álláspont mellett Romániát, Bulgáriát és Görögországot. Figyeljék meg az eseményeket. Minden attól függ, milyen eredményeket ér el a francia-angol flotta. Olyan tiltakozást még nem látott a világ,

mint amelyet ez a három ország kifejtene, ha a Dardanellákat veszélyben látna.

Bulgária nem barátokzik az entente-tal.

Bukarest, március 4. A Dimineata mai száma, a lap élén foglalkozik a harcok és diplomáciai helyzettel. Miután megállapítja, hogy Oroszengyel országban a nemzetek a helyzet urai, a következőket írja:

— A Dardanellák elleni flottaakció alkalmából a hármass entente szófiai követői ismét lépéseket tettek a bulgár kormánynál, hogy Bulgáriát egy Törökország elleni szárazföldi akcióra rábírák. Ennek ellenében jutalmul a török Thrácia nagy részét helyezték kiállításba Bulgáriának. Bulgária ennek dacára az ajánlatot elutasította. Bulgária — írja a „Dimineata” — régi álmát akarja megvalósítani Ausztria-Magyarország és Németország segítségével. Biztókába akarja venni Macedóniát és vissza akarja szerezni a Dobrudzsát. Itt az ideje — végződik a rüsszötől lap cikke — hogy végzünk Bulgáriával.

Két hónap kell még a szerb hadsereg újjászervezéséhez.

Bukarest, márc. 4. A nisi Politika munkatársa beszélgetett Passios miniszterekkel, akik többek között ezeket mondotta:

— A szerb hadsereg két hónap múlva újból szervezve lesz. Azt hiszi, hogy az oroszok nemsokára megint offenzívába lépnek az egész fronton. Véleménye szerint az osztrák-magyar tüzérség többé nem fogja bombázni Beigrádot.

Meghíusult merénylet a görög király ellen.

Bukarest, március 4. Szótiából jelentik: Athéni távirat szerint az ottani rendőrség tartóztatta Athanasios Cucoit, egy epirusi banda vezérét, aki a király ellen merényletet akart elkövetni. Azt hiszik, hogy az epirusi bandavezér elmebajos, de nem lehetetlen, hogy politikai háttérű kísérletről van szó.

Románia bizik győzeimünkben.

Milánoból jelentik: Rakovszky román szocialista vezér, aki most érkezett Romába, kijelentette, hogy Romániában egyre több tart nyert a központi hatalmak iránt kedvező hangulat. A hármass antant barátait a németek lenyulországi és az osztrák-magyar csapatok bukovinai győzelmeivel súlyos csapas eris. Sok román testülettel bizik a központi hatalmak végleges győzelmében, mások pedig Szasszenov nyilatkozatai miatt fordultak el Oroszországtól. Romániának az oroszok győzelmese esetén nincs mit remélnie. (Bud. Tüd.)

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Elhalasztott jótékony vásár. A város-háza tanácsstermebe ma delutánra Vasárhelyi Janka az aradi Vörös Kereszt Egyesület elnök-nője értekezletre kérte az aradi jótékony egyesületek vezető hölgyeit, hogy megbeszéljék: lehet-e-e hadi jótékony célra március tizenötödikén vásárt rendezni. Az értekezletet Vasárhelyi Janka nyitotta meg. Közölte, hogy az Esperanto-egylet vezetői velettek től a jótékony vásár gondolatát, egyuttal azonban annak az aggodalmának is kifejezést adott, hogy sikerre vezető nagyszabású vásár rendezéséhez hosszabb idő is kell, de meg a rendezésben mások tevékenykedő aradi hölgyeket is elvonja, leköti a sebesültkórházakban teljesített munka. Zabor Andor városi íb. főjegyző fel-szólalásában arra mutatott rá, hogy a közön-séget most gyors egymásutánban nagyon is igénybe vettek jótékonyaságra. Az értekezlet Fodor Aladarné és Bignio Maria az esperantisták elnök-nőinek telezólalása után végül is abban állapodott meg, hogy az Esperanto-egylet buzó és áldozatrakasz tevékenységét igénybe véve május elején foglalkozik a vásár rendezésének részleteivel.

Eltiltják a német katonákat a vásárolt szerelemtől.

(Az Aradi Közlöny tudósítójától.)

Arad, március 4.

Súlyos gondokat okozott a német hadvezetésnek a Belgiumot megszállva tartó hadsereg egészsége, mert ez a dúsgazdag és az angolok által rutul becsapott ország, ösödiktől a legkeresettebb piac az — emberhúsak. Belgium a leánykereskedelem igéret földje. Az ellene küzdő nemzetközi bizottság már rég óta tudja, hogy Belgium kikötői, különösen Antwerpen, a gőcpontjai a „fehér áru” üzletnek és innen mennek a nagy transzportok a Dél-Amerika bünbarlangjaiba. Anglia és Franciaország szolgáltatják a legnagyobb kontingensét az áldozatoknak. Angliában nincs bejelentési kényszer és ezért nagyon nehéz az eltűnt leányok kutatása. De a mi országunk és Balkán is gazdag szállítványokat indított időközönként Belgiumba és minthogy a belga hatóságok nagyon lazán kezelik a törvényeket, nehéz a „vállalkozók” kezét kiszabadítani a szerencsétlenektől. Az ipari fellendülés, a nagy idegen forgalom, az utolsó tíz évben rendezett brüsszeli, lüttiichi és genti világkiállítás megtették a maguk romboló hatását.

— A német csapatok bevonulásuk alkalmával — jellemtimost Belgium katonai főkörmányzója — az általános fegyelméletlenség mellett még az említett területen is igen szomorú viszonyokat találtak. A hadvezetésnek, illetőleg a belgiumi főkörmányzóságnak legelőkelőbb és legszigorubb feladata az volt, hogy alapos változtatásokat tegyen, már csak a saját csapatok érdekében is, de a belga lakosság miatt is. Orvosok hadserege állott rendelkezésére a kirendelt erkölcs rendőri apparátusnak, *Pansvitz dr.* tanár titkos tanácsos vezetésével, míg a rendőrség főnöke *Gebhardt dr.* lipsei rendőrigazgató lett. Berlini, hamburgi és müncheni rendőrtisztviselők vannak beosztva. Az utolsó hetekben kidolgozott terv szerint folytatjuk a küzdelmet a Belgiumban talált erkölcsellenes állapotok ellen.

— Rendkívül nagy segítséget nyert a főkörmányzóság a belga előkelő hölgy társadalom támogatásában. Ugy mint a tüdővész elleni küzdelemben, így a venerés ellen indított harcot sem érhettünk volna el eredményt a nők nélkül. Eleinte prudériát tapasztaltunk, de ma már ennek vége van és minden asszony látja, hogy népének egészségét csak úgy konzerválhatja, ha a hatóságokat támogatja a hadsereg megóvására irányuló munkájában. Ha elgondoljuk, hogy az 1870-71-iki háborúban 73000 venerés beteg katona volt a hadseregben, mindenki megértheti, hogy mekkora veszedelem fenyegeti egy milliós hadsereget. A prostitúció az ellenséges országokban nagyon elterjed a háború alatt. Szükség, munkanélküliség és bizonyos mértékig a belga nép könnyelmű életmódja segítik ezt és ezek is tulajdonképpen az okai. Első teendőnk tehát az volt, hogy a beteg nőket intenzív kórházi kezelésben részesítsük és minthogy azt tapasztaltuk, hogy a prostituáltak ott telepednek le nagy számmal, a hol nagyobb csapatok gyűlekeznek, az idegen illetőségű leányokat szárazval toloncoltattuk születési helyükre.

— Főfigyelmünket a titkos prostitúcióra irányítottuk, mert ez a belga nagy városok rákérteje Brüsszelben például összesen 160 leány részestült rendszeres orvosi vizsgálatban, míg azt láttuk, hogy a főutcákon nyüzsgött a sok prostituált. Az utcákat a belga hatóságok segítségével megszüntítettük és pedig az ugy-

nevezett kopenhágai módszer szerint. A beteg leányok kórházba kerülnek, de nem együvé a nyilvános ellenőrzés alatt állókkal, mert feltéhető volt, hogy amazok közt igen sokat az inség, a kerítés és munkahiány kergette a bűn útjára és legtöbbjét el is lehetett arról téríteni.

— Erre a célra a legelőkelőbb brüsszeli hölgyekből bizottság alakult, aki a katonasorokkal és a hatósággal karöltve dolgozik. Az utcán elfogott leányokat kioktatják és megdorgálják és csak háromszori dorgálás után, vagy ha arról győződünk meg, hogy nem külső körülmények okozták a bukást, vesetik be nevüket a lajstromba. Ezt megelőzőleg lépnek akcióba a brüsszeli hölgyek, akik felkeresik otthonában a leányt, munkát szereznek részére és megkísérik, hogy szunnyadó önértését felkelték.

— Azt tapasztaltuk, hogy katonáinkat a veszedelemtől telvilagosító röpiratokkal megóvni nem lehet. Más eszközökhöz kellett nyulnunk. A vasuti pályaudvarokon megbízható embereket állítottunk fel, akik a megérkező katonákat bajtársiasan kioktatják ama veszélyekre, amelyek rájuk leselkednek. Egészségügyi őrség is van a pályaudvarokon, amely füzeteket oszt szét. A katonai állomásokon a tábori lelkészek és orvosok tartanak állandóan előadásokat erről a mindennél fontosabb kérdérről.

A franciaországi harctéren berendezett hadtápióparancsnoksága következő parancsot adta ki.

— „A városban a napokban a következő tartalmu falragaszok jelentek meg:

Haszontalanok!

Az a i tisztességes asszonyok megbotráncsát ama asszonyok és leányok igen tekintéyes tömegén, akik nem törődve azszal, hogy ők francia nők, az ellenséggel feleségtek és illetlen, kicsapongásig elfajuló beszélgetést folytatnak.

— Megteledkezve arról, hogy férjeik, apáik, fivereik, jegyeseik nősiesen teljesítik kötelességüket, hogy megvédjék a haza és a zászló becsületét, sokan odaig is elmennek, hogy a haza becsületét prostituálják és megfeledkeznek a feleség, a leány és a menyasszony kötelességéről.

— Egy nemelyik még el is adja gyalázatos orgiákban a polgártársait.

— Emez asszonyoknak kiáltjuk oda:
Gyalázatot a gyalázatosokra!
Veszzenek a prostituáltak!
Boszú az árulókra!

Egy francia asszony.

— Ambár a hadtápióparancsnokság maga is teljesen helyesli a falragasz tartalmát, vegye tudomásul az a i előjáróság, hogy minden nyilvános hirdetéshez az előjáróság beleegyezése szükséges.

— A parancsnokság azonosítja magát hivatalosan is az erkölcsös francia asszony elveivel és ezzel mindennél világosabban cáfolja meg ellenségeinknek azt az erkölcsi álfelháborodását, amelynek forrása nem az erkölcs, hanem az agitáció eszközök hiánya és amely arra van szánva, hogy a világgal elhitesse a mi barbárizmusunkat és erkölcsi érzéketlenségünket.

A hadtápióparancsnokság a legszigorubbant eltiltja a hadsereg tagjait a prostituáltakkal való érintkezéstől.

Franciaországból Aradra jött nyelvtanár.

(A magyar hatóságok szabadelvűsége. — Szívesen látott „ellenség.”)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 4.

Amíg a mi külföldön rekedt, vagy már esztendőnk óta külföldön élő honfitársaink a művelt franciák, modern angolok és kulturált belgák jóvoltából minden elképzelhető szenvedésen és mezturoztatáson mentek át, addig nálunk igazán kevés oka lehet panaszra az ellenséges államok polgárainak. Nincsenek koncentrációs táboraink, amelyekbe a Magyarországon rekedt franciákat és angolokat szégyenletesen összezsúfolják, nem fogdosztattuk össze az angol misszeket és francia mademoiselleket, mint a franciák tettek az ott letelepült magyar családok nőtagjaival. Annyira ideális az állapot nálunk, hogy még az elé sem górdul akadály, hogy francia állampolgár most a háború napjaiban vissza ne térhessen hazájából abba a magyar városba, ahol már esztendőnk óta tartózkodott. Tessenek csak elképzelni: mint fogadnának a franciák, vagy angolok egy magyar nőt, aki Magyarországból visszatér, mondjuk: Marseillebe. Igaz, hogy a háború elején tapasztaltak óta még a husz év óta francia földön élt magyar asszonyok is kevés kedvet érezhetnek arra, hogy visszatérjenek francia földre ahol internálással, burgonyalevessel, szalmára vetett börtönágygal tisztelték meg őket.

Aradra azonban most visszatérhetett és nyilván örömmel tért vissza egy francia urinő, aki a háború kezdete óta Franciaországban tartózkodott. Hosszu esztendőnk óta él Aradon mademoiselle *Cler* francia nyelvmesternő. A rendkívül intelligens francia kisasszonytól évek óta mindig a legelőkelőbb aradi családok tagjai vettek francia lelkéket és órái annyira keresettek voltak, hogy valósággal protekció kellett ahhoz, hogy valaki mále *Claire* tanítványa lehessen. Aradi tartózkodása esztendőnk alatt a nyarat a francia kisasszony mindig szülőföldjén töltötte. Mint más években ez idén is: június végén hazautazott Franciaországba. Dijonban akarta töteni a szünidejét, amely ezuttal szokaslanul hosszúra nyúlt: a háború kitörése megakadályozta azt, hogy *Claire* kisasszony visszajuthasson Aradra.

Mikor már hosszú hónapok teltek el és a háború vége semmivel sem látszott közelebb, a francia kisasszony megírta aradi ismerőseinek, hogy bizony szívesen térne vissza abba a városba, ahol anyai esztendőnk óta él. És Aradon is hiányát érezhették mademoiselle *Cler* kitűnő francia lelkének, mert az előkelő aradiak jártak közbe illetékes helyen, hogy lehetővé tegyék a visszatérést a francia kisasszonynak. Az eredmény nem is maradt el: a belügyminiszterium megadta az engedélyt és az utleveléket, amelyeket azután eljuttattak Svájcba, ahová *Cler* kisasszony a tovább utazásra szóló engedélyt várva Franciaországból akadály nélkül eljuthatott.

A háború kezdete óta talán először, vagy legalább is igen ritkán történt meg, hogy ellenséges alattvalók másként mint foglyok, vagy mint hódítók lépjenek át a hadban álló ország határát. Mademoiselle *Cler*, aki az előkelő aradi pártfogói által kieszközölt utlevéllel most érkezett meg boldogan télesztendő óta nem látott aradi otthonába, az ilyen kivételes „ellenségek” közé tartozik...

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Péntek: Helén.
Szombat: Helén.

* A színház hírei. *Helén*. Minden képzeletet felül mul az a lázas izgalom, mellyel a Helénre készül a személyzet. A szereplők a legapróbb részletekig kidolgozva, teljesen elkészülve végzik naponként a próbákat, úgy hogy a pénteki bemutató előadás minden tekintetben kifogja elégíteni a közönséget. A Helén énekrészei, a melyeket Pataky Vilma és Barics Gyula adnak elő, igazi zenei gyöngyök. A darab többi szereplői Follinuszné, Benkőné, Borosnyai, Győző, Várnai, Polgár, Kiss Miklós, Kertész stb. *Vasárnap délután 3 és fél órákor mérsékelt helyárakkal az idei szezon egyik kedves operette újdonsága, *Ejfélikor 12-től 1-ig* kerül színpadra. A főszereplők ugyanazok, mint a bemutató előadás alkalmával: Pataky Vilma, Szabó Mili, Kissné, Borosnyai, Barics, Győző, Benkőné, Kertész stb.*

* A párisi színházak. A háboru kezdetén a párisi színházak mind bezártak. Az ősszel, amikor jóformán egész Páris Bordeauxba tette át székhelyét a színházi szezon természetesen nem lehetett megkezdeni. A színházak csak nagyszámú próbákoztak meg előadások tartásával, de még akkor is csak nagyon bátortalanul. A négy állami színház közül csak kettő játszik: a Comédie Française és az Opera Comique. A Theatre Françaisban hetenként csak egyszer vannak előadások. A színeszek fizetését mindenütt redukálták és elsőrangú örök boldogok, ha estenkint tíz frank honoráriumot kapnak. Madame Réjane színházában a múlt évben nagy sikert aratott „Alsace” van műsorban, amelyik aktuális témájával és németgyűlöletével egészen a közönség szája íze szerint való. A Renaissance-ban Dick szerepel. A program a főszereplő neve helyén a következőkben fűdi fel az ismeretlen nevű művész kilitét: „Dick, a híres belga rendőrkutya, amelyik most tért vissza a frontról, ahol hét németet fojtott meg.” A nagyszerű négy lábú művész a Detektiv Dog című szenzációs bűnügyi dráma címszerepét „alkítja”. A Chateletben „A halhatatlan Franciaország” című nagy látványos darab megy, amelynek szerzője nem nevezi meg magát a színlapon. Az Antoine-színházban, amelyet most Gemier igazgat, a szükségét szenvedő színészek alapja javára egy revüt játszanak. Ennek a címe: „A hunok — és a többiek”. A „többiek” sorát fejtűnően lenge ruházatu karhölgyek tartják. Az Olympiában és a Folie Bergeresben ugyancsak alkalmi revüben gunyolják a németeket és magasztalják az egekig a franciákat meg szövet-ségeseiket. A Folie-Bergeres egyik képe egyenesen a lövészárkokban játszódik.

* Hegedűs Gyula az Apollóban. (A munkás-zubbony premierje.) Nagy művészi esemény színhelye lesz pénteken az Apolló-színház. A legkiválóbb magyar színészek egyike, Hegedűs Gyula jelenik meg a vásznon Föld és Imre nagyszerű moziarabjában. Földes Imrét mint színpadi szerzőt nem egyszer ünnepeltük az ő neve biztosíték arra, hogy „A munkás-zubbony” a legnívósabb s legérdekesebb mozi-darabok közé tartozik. Nagyban emeli darabjának az értékét az a nem mindennapi művészi vállalkozás, amelyre a filmgyár Hegedűs Gyulát nyerte meg. Hegedűs Gyula moziarabban! — milyen érdekesen hangzik a mennyi kíváncsiság ébred az ember lelkében ezekre a szavakra. Kétség sem férhet ahhoz, hogy Hegedűs Gyula klasszikus alakítást nyújt Hornyai György szerepében. A mellékszerepeket Hegedűs Gyuláné, Szamosi Etza, Thury Emil és Szakvály Vilma játsszák. A dráma cselekménye igen érdekes és izgalmas. A pénteki premierre már eddig is rendkívül sok előjegyzés történt.

* A haditerv. (Háborus dráma az Urániában.) A színház most a háborus drámák egész sorozatát mutatja, mindegyike érdekes és értékes képmása a ma hangulatának. A mai bemutató témája a haditerv körül forog. Egy ártatló megtudja, hogy a vezénylő tábornok hol tartja a fontos okiratot. Ez a galád nő után a kezei között tartja a tervet és elárulja hazáját. Hosszu útja van annak, mit ártatlan emberek

elítélése után, a haditerv visszakerül a tábornok kezei közé és vele együtt a haza is meg van mentve. Az izgalmas dráma főszerepét Hedda Vernon, ez a bájos székesoda játssza, kinek művészetét annyiszor csodáltuk. Mellette elsőrangú művészek alakítják a legkisebb szerepet is, úgy, hogy a kép eltér a sablonos mozdírmáktól, amit igazol az is, hogy a fővárosban egy teljes hétig volt műsoron. 5

* A királyi kálváriája színezett filmszenzáció az Urániában. 5

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpel Izsó 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

Amerika nem türi Anglia intézkedéseit.

(Ötödére süllyedt az angol hajóforgalom. — Nagy csatlódás érte a britt kormányt.)

Tudósítás.

Hamburg — Budapest, március 4.

Amerika kereskedelme két malomkö között.

Amsterdam. A Times washingtoni jelentése szerint az Egyesült Államok kormánya erőlyesen fog tiltakozni az angol és francia kormány által tervezett rendszabályok ellen. Az amerikai kereskedelem két malomkö közé került és egyaránt tenyegetik a német tengeralattjárók akciója, valamint az angol kormány megtorló rendszabályai.

A Times értesülése szerint a washingtoni kormány mindenestül a kérdést fog intézni az angol és a francia kormányhoz, hogy milyen intézkedéseket akar a két kormány tenni, hogy az ellenséges és a semleges hajók és azok rakományai között különbség tétellessék. Az amerikai kormány óhaja az, hogy csak olyan rendszabályok alkalmazassanak, a melyek a semleges hajózás érdekeit lehetőleg nem érintik. Remélik, hogy a két kormány módot fog találni, hogy Amerika jogos érdekei ne szenvedjenek.

Hamburg. Londonban öt gőzöst, amelynek megérkezési ideje már régen esedékes volt, még mindig hiába várnak. A londoni lapoknak azt jelentik, hogy az amerikai kormány Anglia és Franciaország ellenintézkedéseit erőlyes tiltakozással fogadná. A Times az Egyesült Államok javaslatait elfogadhatatlannak mondja.

Anglia ígérete a semleges államoknak.

Berlin. Asquith miniszterelnök az alsóház ülésén hozzá intézett kérdésre kijelentette, hogy a francia kormányval egyetértőleg tényleg szigorú rendszabályokat léptetnek életbe Németországnak a tenger felől való elzárása érdekében, azonban a rendszabályoknak nem célja, hogy a jóniszemű semleges kereskedelmet károsítsák. Az intézkedések éle kizárólag Németország ellen irányul, amely a nemzetközi megállapodásokat labbal tiporta. Amerika épp oly kevéssé csodálkozhatik, mint bármely semleges állam, hogy Anglia minden eszközt felhasznál, hogy győzelmét meggyorsítsa. Lehet, hogy a semlegesek kereskedelme szenvedni fog, de a semleges államok meg lehetnek győződve arról, hogy Anglia mindent el fog követni, hogy a semlegesek minél kisebb kárt szenvedjenek, de a nélkül, hogy az ellenség ezzel bármiféle előnyhöz jusson.

Anglia kára a tengeren.

Budapest. Anglia hivatalos szépítő-gései ellenére a liverpooli biztosító egyesület közléseiből kitűnik, hogy januárban negyvenegy angol gőzös süllyedt el, a melyeknek értéke a rakományok nélkül 1,674.000 tont sterling.

A német blokad következtében, mint a „Courant” jelenti, a legutolsó heten valamennyi angol kikötőből csak százhetvennégy hajó indult el. Február első hetében meg nyolcszázharminc hajó hagyta el az angol kikötőket. (Bud. Tud.)

Német tengeralattjáró hajó Calais előtt.

Genf. Lyoni lapok jelentik Calaisból, hogy szombaton délután öt órákor hat merítődnyit távolságban német tengeralattjáró naszádot vettek észre. Az egész arcvonalat azonnal alarmirozták és Calaisból tüzelni kezdtek. Körülbelül tíz lövést tettek, melyből azonban az agyukat kelőképen beállították, a tengeralattjáró naszádot eütött egy arra haladó korhahajó mögött.

Ki csatlódott leginkább?

Kopenhága. A National Tidende írja: Az angolok és az angol miniszterelnök csak most jönnek rá, hogy a viagháboru sokkal nagyobb áldozatokat ró Angliára, mintsem eleinte hitték volna. Ha az ember visezatekint a háboru elmúlt hónapjaira, kiűnik, hogy az összes vezető hadvezérek és államférfiak elszámolták magukat. A német vezérkar rosszul számított, mert azt hitte, hogy sikerül Franciaországot levornie, még mielőtt Oroszország befejezhetné a mozgósítást, az orosz és a francia vezérkarok tévedtek, a mennyben nem látták előre, hogy Németország oly óriási seregeket tud mindkét frontja felezesére harcba vetni, az orosz hadügyminisztérium pedig abban a fellevesben, hogy sikerülni fog a német hadsereget megsemmisíteni. A legnagyobb csatlódás mégis Angliát érte, tekintve a tengeri háboru eddigi menetét és a német blokádot. Még ha Németország blokadja nem is fenyegethetne komolyan Angliát, mégis növeli azt a kedvetlenséget, a melyet a viagháboru folyása a tenger uraló Angliában eődeez, mert Angliának tapasztalnia kellett, hogy még saját partját sem tudja kellőképen védelemezni. Az angol miniszterelnöknek tehát semmiestre sem könnyű a feladata az alsóházban.

Olasz attasé a német főhadiszálláson.

Bécs. A német nagy főhadiszálláson a semleges hatalmak katonai attaséi között Olaszország eddig nem volt képviselve. Most a berlini olasz nagykövetség katonai delegáltja elutazott a főhadiszállásra.

Hindenburg a nyugati harctérre megy.

Krisztiania. Az „Aftenposten” jelenti Londonból: A Daily Express tudósítója jelenti a belga fronton: Hindenburg főhadiszállás nemsokára átveszi a nyugati fronton harcoló német csapatok fővezérletét. Hindenburg győzelmei a keleti fronton fölkelették Vimos császár legnagyobb csodálatát. A császár ezt a dolgot a legutóbbi keleti fronton történt utazása alkalmával beszélte volna meg Hindenburggal.

Uj harcok Soissonsnál.

Hága. A Daily News párisi haditudósítója szerint a németeknek a soissons-i francia arcvonalra gyakorolt nyomása az utóbbi napokban ismét fokozódott. A németeknek sikerült tüzer-ségüket Soissonsra közelebb hozniuk. Február 27-ike óta a német tüzerseg kétszázötven soissons-i nazar rombolt össze. Ugyanazon torras szerint angol nenez agyuk érkezését várják az arcvonal ezen részere.

A ketes követelések adója. A pénzügyminiszter értesítette a pénzügyigazgatóságokat, hogy rendeletet adott ki, amely szerint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok az 1914-ik évből származó ketes követeléseiket adomentesen kirratják, vagyis ezeket adomentes tartalékalappá tehetik és mérlegükbe beálíthatják. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok nagy örömmel fogadják a pénzügyminiszternek ezt a rendelkezését, mert ilyenformán az előbbi évről származó ketes követelésük még akkor is adomenteséget élvezhet, hogyha behajthatatlanságuk még nem bizonyos.

Kifejlődött a csata az egész galíciai fronton.

— Egyre hevesebbek a harcok a Dnyeszternél. — Meggyengítették az oroszok dukiai frontjukat. — Előnyomul az ellenség a Visztulától. —
— Hivatalos távirati tudósítás. —

Ungvár—Bécs—Berlin, március 4.

Duklától csapatokat vittek el az oroszok.

Ungvár. A hegyek között éjjel-nappal havazik, az utak járhatatlanok, a tedezékeket reggeire betemeti a hó. A teherköpenyeges szkiosztatok nagyszé-
rűen dolgoznak. Uzsoktól nyugatra tegnapelőtt óta heves harc folyik. Rohamaink helyi sikereket hoztak és az egész fronton kitűnően állunk. Az eredmény még eldöntetlen. Különösen heves küzdelem folyik Csinától északra, ahol egy magaslatot bravúros rohammal elfoglaltunk, miközben négyszáz oroszot fogtunk el. A Dnyesztertől délre szintén heves csaták folynak. Duklánál a támadások hevesége alábbhagyott. Az oroszok innen csapatokat vontak el. Veszteségeink aránylag csekélyek, míg az oroszok tömegben hagy-
nak a csatatéren halottakat és sebesülteket.

Sárosban támadunk.

Eperjes. Sáros megye legészakibb járásában támadjuk az ellenséget hétfő este óta. Elkeseredett dühvel folyik a harc és csapataink állandóan előbbrejutnak.

Harcok az egész fronton.

Munkács. Az oroszok egyre jobbak érzik, hogy a Kárpátok minden részéből előnyomuló csapataink a legkomolyabban fenyegetik hadműveleteik eddigi eredményeit és ezért minden rendelkezésükre álló tartalékukat a Kárpátokba irányították, hogy csapatainkat feltartóztassák. Egy-két nap óta majdnem mindenütt heves támadásokat intéznek arcvonalaink ellen és mindenütt megkísérik, hogy megerősített állásaikat áttörjék, azonban nemesak csapataink hősiessége, hanem kitűnően megválasztott hadállásaink nagyszé-
rűen megerősítése meggyengítte minden törekvésüket.

Stanislaw két kézen.

Bukarest Mamornicáról jelentik a „Dimineata”-nak: *Leérkezett magánjelentések szerint, három nap óta Stanislaw környékén elkeseredett harcok folynak az orosz és az osztrák-magyar csapatok között. Maga Stanislaw városa is beleesett a harcok színhelyébe, amennyiben egyik fele az oroszok, másik fele pedig az osztrák-magyar csapatok kezében van.*

Przemyslnél tétlen az orosz.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik a tudósítók: A nagy hófúvások dacára nagy elkeseredéssel folynak a kárpáti harcok Uzsok és a lupkovi szoros között. Támadásaink és az orosz ellentámadások e szakaszon szünet nélkül megismétlődnek, míg a dukiai harcok hevesesükből engedtek.

Délkeleti Galiciában, délre a Dnyesztertől, csapataink erős harcot vívnak az orosz tömeggel. E harcok tartama a beállott rossz idő és az erős havazás folytán előre nem látható.

Przemysl körül megbízható hírek szerint az oroszok passzív viselkedést tanusítanak.

Egy milliós kár egy kastély elpusztításával.

Bukarest. Az orosz csapatok újabb hihatellen vandalizmusáról érkezik hír.

Mielőtt az oroszok Bukovinából kivonultak volna, a földdel tették egyenlővé lovag Walsilkó Serecki titkos tanácsos berhomethi kastélyát. A hatalmas épületet teljesen kirabolták, az értékes butorokat, képeket és műtárgyakat több vagonba rakták és magukkal vitték. A teljesen kifosztott kastélyt azután felgyújtották. A kár közel egy millió korona.

Orosz jelentés a kárpáti harcokról.

Berlin. A Pétervárott kiadott hivatalos orosz vezérkari jelentés a galíciai és kárpáti harcokról azt mondja, hogy az osztrák-magyar csapatok február utolsó napján heves támadásokat intéztek egy hatvan versznyi fronton az Ondawa és a San folyó között. Ezekben a nagyon elkeseredett harcokban ember ember ellen harcolt. Az ellenség Sztronkótól északra zárt sorokban hat támadást intézett, melyet csak nagy nehézségek árán sikerült feltartóztatni. Ez a siker azonban nem lehetett döntő, mert az ellenség nem sokkal ezután újabb támadást kezdett.

Dnyeszternél lesz a döntés.

Bécs. Helyi katonai szakértő írja: Akit figyelemmel kísér a kárpáti háború hónapok óta egymást követő fázisait: annak kétsége sem lehet az iránt, hogy az itt folyó harcok igen nagy jelentőségűek. Azonban türelmeiellenül e kétségbeesett erőmegfeszítéssel folytatott küzdelem vége elő nem szabad tekinteni. A csapatok példátlan igénybevétele, a harci terület végtelen nehézségei, a kedvezőtlen időjárás, amely nemesak az ütközetekre van lassító befolyással hanem a hadtáponalakra is megnehezíti, lehetatlenné teszi a munkáját. Azt mindenki látja, hogy hadvezetésünk teljesen tudatosan meg-
után előre. A kárpáti akció tulajdonképpen — Krakó mellett kezdődött novemberben. Mikor az orosz csapatok Kelet-Galiciában Krakó ellen seregltek, nyomban kész volt a hadvezetés azzal az operatív ideával, hogy az ellenséget a déli szárnyon békítsa meg. Itt kényserítettük ki a limanova-japanovai ütközetet. Ismét egy nagy gondolat, melynek nyomában már ott lehetett volna az ellenség döntő megsemmisítése.

Mikor aztán kiderült, hogy ehhez a döntéshez még egy újabb keletről érkező akcióra van szükség, nem késelt a hadvezetés a kárpáti hadsereget egész erővel küzdelembe küldeni. Ez volt aránylag rövid idő alatt a harmadik nagy operatív gondolat. Az ellenség ellenintézkedései a kívánt eredmény gyors be-
következését egyelőre megakadályozták. A kárpáti hadsereg a Kárpátokon állott meg és azóta rendületlenül őrzi pozícióját.

Most következett a terv, melyet az eddigi eseményekből lehet szűrni: áttörni az Erdős-Kárpátokon és egy időben Bukovinán keresztül a Kárpátoktól északra levő területre jutni. Mindenki emlékszik még azokra a rémisztő nehézségekre, melyek között ezt a ter-

vet hadseregünk végrehajtotta. Az Erdős Kárpátokban az ellenség ellenállása még most is folyik, az oroszok Uzsoknál, Viszkovnál és a Bezsikideknél életre-halálra védik állásaikat. Február közepe óta tart az álló harc és a Kelet-Galiciába előretartott seregeinknek is rettenetes nehézségekkel kell küzdeniök. Február tizenkilencedike óta jóformán minden nap ismétli a hadvezetés jelentése, hogy a Dnyeszter mellett egyre hevesebbek a harcok.

Jelentéktelenek az orosz előretörések.

Az Aftenposten jelenti: A Nyugat-Lengyelországban húzóds eredeti fronton Lovictól és Szkiernavictól keletre, az oroszok újból támadnak, megerősített csapatokkal. Nyilvánvalóan az oroszoknak az a szándékuk, hogy a német frontot áttörjék és hogy ilyen módon szárnyaik sebezésére siessenek. Azt hiszik, hogy a németek meggyengítették centrumukat, mivel a szárnyakon olyan nagy hadi rékkel tudtak fellépni. Csakhogy az orosz támadásokat általában visszaverték. Az oroszok az utolsó napokban legfeljebb részleges sikert értek el olyképen, hogy ötszörös túlerővel léptek fel és megszálltak egy támpontot. Csakhogy ez a hódítás semmikép sem döntő jelentőségű az operációk számára. Föltehetjük, hogy a német hadvezetés meg-
tette azonnal hathatós ellenintézkedéseit, hogy az ellenfeletől elvegye ezt az állást is.

Az oroszok számos támadása azt mutatja, hogy az orosz hadvezetés még nem gondol arra, hogy észak lengyelországi hadállásait földadja és visszavonuljon a Visztula mögé.

Nikolajevics nagyherceg bűnbakot keres.

Berlin. A „Nationalzeitung” jelenti az orosz határról: Az orosz hadsereg fővezére Nikolajevics Miklós nagyherceg külön bizottságot alakított a Keletporoszországtan lezajlott legutóbbi hadi események megvizsgálására. A nagyherceg elsősorban azt kívánja megállapítani, mily mértékben nem volt alkalmas a pillanat körülményének teljesítésére Siavers báró tábornok. A vizsgálat ezenkívül kiterjed a tíz-dik orosz hadsereg több más, alsóbbrendű tábornokára. A Mazuri-tavaknál szenvedett megsemmisítő vereség kiszemelt bűnbakjait a lezajlott vizsgálat után haditörvényszék elé állítják.

A mazuri vereség híre Szerbiában.

Szofia. Az orosz kormány szigorú, bizalmas rendeletet adott ki az összes orosz lapoknak, hogy a Mazuri tavak melletti harcokról híreket ne közöljenek. Az orosz lapok tényleg nem adnak hírt a vereségekről, mert óriási büntetéssel fenyegetik azokat, a kik nem engedelmességek a parancsnak. Így természetesen a szerbek sem kaptak megfelelő híradásokat.

Az osztrák-magyar katonák a Száván uszva-
átmenekülő szerb katonák elbeszéléseiből megállapították, hogy a szerbek még mit sem tudnak azokról az óriási veszteségekről, a melyek az orosz sereget a Mazuri tavak mellett érték. Katonáink erre szerb, magyar és német nyelven röpiratokat nyomtattak, a melyeket részletesen megírták a veszteségeket. Ezeket a röpcédulákat osztrák-magyar katonai aeroplánok szórták alá néhány nap előtt Belgrad utcáira, a hol épen valami nemzeti ünnep ülték. A hír gyorsan elterjedt Szerbiában és igen leverőleg hatott.

számos nagy áldozat
Világos Oroszok a
számos eljövendő
számos társaság

Párisban le'eplzésre készülnek Anglia ellen.

— Sveici bankár levele aradi üzletbarátjához. — Francia és angol előkelőségek az entente viszáyáról. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 4.

Rendkívül érdekes, helyenkint szenzációsnak mondható, tartalmas levelet kaptam — természetesen nagy kerülvél — egy aradi előkelő banktérfin svájci üzletbarátjától, aki az utoljára heteket Párisban és Londonban töltötte. Az illető, aki hazájában elsőrendű pénzügyi kapacitás és állami tranzakciók lebonyolításába is részt vesz, nemcsak meglátta, de rendkívül közvetlenséggel el is meri mondani, hogy az entente kebelében az elkezeredes oly fokú, hogy az előbb-utobb nyúlt szakításá válik.

Az aradi ur által közlés céljából nekünk átengedett levélből a nyilvánosságra hozható részeket a következőkben adtuk:

— Franciaország — így szól a levél — hisz hadseregében és bizik benne. Az elkezeredes egyedül a kormány ellen fordul és — Anglia ellen. A kormány elao, mert az általános nézet az, hogy elmulasztotta a háborus előkészületeket s ezzel oka a mai hátréti helyzetnek, ép úgy, amint Oroszország sem készült elő. Ismét és ismét Humbert szenátor leleplezéseit idézik, amelyek — így monják — semmiben sem túloztak. Azt is kérdik, hogy minek pazaroltak Oroszországra milliárdok és milliárdokat? Csak azért, hogy aztán azt a fatalis felfedezést tegyék, hogy a nép megtakarított garasait az orosz katonai körök ellenörzés nélkül dobták ki az ablakon! Különbön azt mondják, hogy az emberlelti áldozatok, amit vagyonban és vérben hoztak, nem lettek volna hiabavalók, ha a kormány nem állt volna fel a népet s ha — Anglia szintén áldozatokat hozott volna.

— Az Anglia elleni harag ma már alig leplezhető s még a vezető köröknel is érezhető. És ezt tudják jól Londonban is, a melyet szintén felkerestem. A párisi kormány ez idő szerint nagy nyomást gyakorol a londoni kabinetre, de eddig még hiába.

— Tíz napos londoni tartózkodásom alatt ez irányban több tapasztalatot szereztem. A londoni francia és orosz követség köréi szintén bámulatra méltóan beszélték e tekintetben és olyasmiket halltunk az ember, a miket még csak nem is remélt. De a helyzet fenyegető volta megnyitja a szájukat. A két követőz tagjaival, va amint a londoni vezető politikusokkal folytatott többrendeli beszélgetés után az a megyőződésem, hogy Párisban már is gyűjtik az anyagot az angol kormány ellen, melyet nyilvánosságra hoznak, a mint kikérülhetetlen lesz, hogy a népnek felvilágosításokat adjanak. Azaz az impresszióval távozom Londonból, hogy a szakítás Anglia és Franciaország közt kikérülhetetlen lesz a békekötés után. Jelenleg a közös veszedelem még egy tábornan tartja a két nemzetet. De nem egyöntetű a vélemény a kölesönös kötelességet illetőleg. Sőt Londonban egyenesen az a vélemény, hogy a brit kormány és a nép több többet tesz, mint a mennyire a körülmények kényess ritk.

— mondotta nekem az egytakintetű tagja — a munkáinak fenntartása ritk köve el. Ha a francia oldón ugyanily merészséget, akkor ma többet kezdenének,

mint Franciaország és Oroszország együttvéve — a semlegeseknél. Mi magunkra vonjuk a semlegesek gyűlöletét és ellenségeskedését olyan rendszabályok miatt, amelyek Francia és Oroszországnak is jvára szólnak, míg ezzel szemben ők a semlegesek előtt továbbra is a jó fiuk maradnak, sőt a mártírok szerepében tetzelegnek. Csak a békekötés után fogják majd Angliának most még meg sem mérhető szolgálatait méltányolni.

— És Nemeország? — kérdeztem. — Hogy képzelik Angliában viszonyukat Németországhoz a háboru után?

— Nemetországgal gyorsabban és biztosabban meg fogjuk tudni magunkat éretni, mint Francia és Oroszországgal, ha a háboru általános kimerülés közepette erveget. Ha beennünket Nemetország legyőzne, akkor természetesen: Isten legyen hozzánk irgalmas! Akkor el kell fogadnunk azokat a törvényeket, amelyeket a győző szab nekünk. De meg ez esetben is feszült lesz évtizedekre viszonyunk Oroszországgal és a köztársasággal. Nagyon kívánatos lenne, ha a béket nemzetközi kongresszus szabályozná. De ez az eset csak akkor következne be, ha a háborunak általános kimerülés vetne véget, viszont természetesen nem következhetne be, ha Nemetország mint győző diktálna a béket.

— Oroszországnak és Franciaországnak — mondották Londonban — már e öre tudniok kellett volna, hogy Anglia nem varázsolhat elő a földöli szárazföldi hadsereget. Kitchener műve mezeérdemi a szövetségesek esodalmát s ő többet tett, mint amennyire kötelezve volt Anglia.

— Ha a szerződés szövegéhez tartottuk volna magunkat szó szerint — mondotta egy angol politikus — akkor már szeptemberben kiellentettük volna: mi eleget tettünk már, most lassatok, hogy boldogultak! De a francia követelés k mi feyveres erői illoleg még türhetők, még könnyebben kiölgíthetők, mint a finncális ésszek.

A szövetségesek óriási „pllanatnyi” pénzszavara tehát az, amely álmatlan órákat szerez John Bull-nek. Egy képviselő mondotta is a parlamentben — amint a lapok megirtak — szeveségesünk folyton töltött revolverrel rohanunk rák ezzel a káltással: Pénzt, vagy külön beket kötünk.

VÁROS ÉS MEGYE.

Folytatódós sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1915. évi március 10 én d. u. 4 órákor tartandó rendes nagy közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 6. A sz. kir. ö lönyomó iszt-rook rendelet az Arad város és az ö öátviteli és világitási részvényársaság közt fennálló szerződésnek módosítása tárgyában. 7. A tisztii ügyészség betérési Ziffer és Holcs céggel kötött szerződés jóváhagyás végett. 8. A tanács elöter esztése a Károlyi gróf hid asphalt kocsit ut burkolásának fenntartása tárgyában. 9. A tisztii ügyészség betérési a Kiss Mihály (4). Luács János, Arzenov Péter, V. á. ó Szava, Dukacs Péter, Tóth János, Fericsan György, Stefanov Szvetozár, Engelhardt Ferencs (3),

Fekete András, Gál Pál, Páskán Vazul, Oláh József, Berár Sotron és Timár Györggyel megkötött földhasznóbérlési szerződéseket jóváhagyás végett. 10. Tóth Mihályné földhasznóbérlési szerződésének meghosszabbítását kéri. 11. Kosmicszky Lívót könyvkötő szerződésbeli árainak felemelését kéri. 12. Génes Péter földhasznóbérlésének meghosszabbítását kéri. 13. A tisztii ügyészség jelentése Szávin Szvetozárral kötött földhasznóbérlési szerződés jóváhagyása tárgyában. 14. A tisztii ügyészség jelentése a Bloch H. céggel papírneműek iró és irodaszerek szállítására kötött szerződés jóváhagyása tárgyában. 15. A tisztii ügyészség jelentése Macsinik Illéssel kötött földhasznóbérlési szerződés jóváhagyása tárgyában.

Az új perrendtartás az aradi törvényszéken.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 4.

Az aradi kir. törvényszék polgári tanácsa ma tartotta első tárgyalását az új polgári perrendtartás alapján. Az első ünnepélyes külsőségű ülésen Szabó István királyi törvényszéki bíró elnökölt, mint szavazóbírák pedig Jakó Sándor, Mészáros Dániel és Popa György dr. funkcionáltak. A tárgyaláson, amely reggel kilenc órákor kezdődött, az aradi ügyvédi kar számos tagja is megjelent. A tárgyalást megelőzőleg Szabó István elnök rövid beszédben méltatta a nap jelentőségét.

— Az aradi királyi törvényszék — mondotta — ma tárgyal először az új perjog alapjait s nem térhetünk elefett napirendre, anélkül, hogy ki ne emelnénk az új törvénynek az igazságszolgáltatásban való nagy jelentőségét, amely csak fokozódik azáltal, hogy oly időben lép érvénybe, amikor hazánk nagy meopróbáltatásnak van kitéve. A régi törvény alapelve az irásbeliség volt, amely a dolgok természeténél fogva sokban mezehezítette az anyagi igazság megtalálását, ezzel szemben az új perjog érvényre emeli azokat az elveket, a melyek a mai telfogás szerint az igazságszolgáltatásnak és bírastodásnak legnagyobb biztosítékai: a szóbeliség, a közvetlenség és a nyilvánosság. E három elven épült fel az új perjog és bizva remélhetjük, hogy a hivatása magaslatán álló bírói és ügyvédi kar ezen elvek mellett ha minden esetben nem is érheti el — emberileg ez lehetetlenség is — de legalább is az esetek nagyomó számában megközelíteti az anyagi igazságot.

Ezután utalt arra a szívélyes viszonyra, amely az aradi ügyvédi és bírói kar közt úgy a hivatalos, mint a magánérinkésében fennáll és amely nagy garanciája annak, hogy vállalt működésével úgy az egyes felek jogos magánérinkeit, mint ezáltal közvetve a közérdeket is megfogják szolgálhatni és be fogják valthatni azokat a reményeket, amelyeket a jogkereső közönség ez új alkotáshoz fűzött.

A hallgatóság lelkes éljenzése után a tanács átért a tárgyalásokra. Nyolc ügy perfelvétele volt kirívó, közülük elsőnek Szantay Lajos műépítésznek az aradi görög keleti román egyházmegye ellen a Deák Ferenc utcai nyomda-épület építkezése körül felmerült differenciák miatt indított 2300 koronás pere. A formá is az usok folytatása következtet ezután. Érték, hogy mindjárt első tárgyalásán mákacsázi ítéletet is hozott a törvényszék: Holcänder László fakeskedő indított társuk vétele ára miatt 4500 korona erejéig pert. A törvényszék az alperest, aki nem jelent meg, a kereseti összegben és perköltségben elmarasztalta.

Pusztulás vár az ententra a Dardanellákban.

— Konstantinápoly bevehetetlen. — Enver pasa a flottaakció céljáról és a török főváros védelméről. —

(Hivatalos távirati tudósítás.)

Berlin—Konstantinápoly, március 4.

Eredménytelen a flottaakció.

KONSTANTINÁPOLY. Az ellenséges flotta nagy része ma feletlen át bombázta a Dardanellák bejáratánál lévő néhány ütegünket, de minden eredmény nélkül.

KONSTANTINÁPOLY: A Milli ügynökség jelenti: Négy ellenséges páncélos tiz torpedóhajóval eredménytelenül lövöldözte a Dardanellák ütegeit. Az ütegek viszonzván a tüzet, a hajók eltávoztak.

Ujságírók megtekintették a Dardanellák erődítéseit.

BERLIN. A berlini Wolff ügynökség tudósítóját több újságíróval együtt bevezették a Dardanellák erődéibe. Megállapították, hogy a tengerszoros a kétezeresztendősi hadtörténelemben soha még erősebb és jobban védettebb nem volt, mint most és ha az erődök forszírozása egyáltalán lehetséges, úgy ez csakis Anglia összes tengeri haderejével lenne kivihető. A lakosság a nagy katonai készenlét láttára nyugodt.

Nem kell félni a Dardanellák miatt.

Berlin. A Lokalanzeigernek a berlini ottomán nagykövete a következő nyilatkozatot tette:

— Szövetségeseink a Dardanellák sorsát illetőleg nyugodtak lehetnek. A belső erődítések elsőrendűek, a legmodernebb ágyúkkal vannak felszerelve, amelyeknél olyan emberek teljesítik kötelességüket, akik tudják, hogy hazájuk letéről van szó. Goltz tábornagy a német tisztekkel együtt résztvesz a török miniszterek tanácskozásain. A drinápolyi és trakiai összes csapatokat Konstantinápolyban vontak össze.

Részletek a Dardanellák bombázásáról.

Konstantinápoly. Az ellenséges flotta a tegnapi bombázásnál hatszáz lövést adott le, melyek azonban hatás nélkül maradtak. A török ágyúk tüzelése elpusztította a hajókat a hátsó részét, amelyen az ellentengernagy zászlója lengett. Az ellenséges hajóegységeket többször eltaláltuk. Tegnapelőtt éjszaka ellenséges torpedónaszádok megkísérelték a tengerszorosba behatolni, a török ágyúk azonban visszavonulásra kényszerítették. A Milli távirati ügynökség egy magánjelentése szerint egy torpedónaszád elsüllyedt.

Konstantinápoly. A Dardanellák bombázásának egy szemtanúja megállapítja, hogy az angol és a francia hajók lövései az aziai dombok lejtőre csapódtak le és egyáltalában nem okoztak kárt. A törökök az európai oldalán lévő magastokról viszonzták, még pedig sikerrel, az ellenséges tüzelést és az egyik ellenséges hadihajót lángbaborították. Harc közben egy ellenséges aviatikus felezált, hogy kifürkésze a török ütegeket, úgy látszik azonban nem tudott semmit sem megállapítani, mert közvetlenül azután megszárt a bombázás.

Kalasztrófa vár az angol-francia flottára.

Stockholm. A Dagblad párisi levelezője jelenti: Francia politikai körökben nagy figyelemmel fordulnak a balkáni események felé. Nagyra értékelik az angol és a francia flotta akcióját a Dardanellák ellen. Elismerik azonban, hogy az egyesült flotta igen nehéz feladat előtt áll. Nem is annyira a török erődítések a flotta előrehaladásának főakadályai, mint inkább a tengerszorosban lerakott rengeteg akna. Az aknákat úgy akarják eltávolítani, hogy a csatahajók előtt a veszélyes vizekre értéketlen hajókat küldenek, amelyek az aknákat felrobbantják. Ilyen módon körülbelül 100 m ter széles utat akarnak szabaddá tenni, a melyen a páncélos hajók egész tömege vonulhatna Konstantinápolyig.

Az Aftonbladet katonai munkatársa viszont ezeket írja: Az entente lapjai abban reménykednek, hogy hajóhaduknak sikerült Konstantinápolyt elérni és a török fővárost bevenni. Ettől még nagyon messze vagyunk — írja a lap — mert nemcsak a Dardanellák erősségei állnak a flottaakció útjában, hanem számolni kell a tengerattjáró hajók támadásával is. Haromszoros veszélyen kellene tehát a támadó angol és francia csatahajóknak átessen, mielőtt nagy céljukat elérnék. Bizonyos, hogy az egyesült angol-francia flottára még ilyen nagy katasztrófák várhatnak akkor, ha a Dardanellák ellen való támadást tovább erőszakolja.

Nem igen hihetjük különben, hogy Anglia csatahajóinak egy jelentékeny részét feláldozná. Ez kitűnik Greynek az angol képviselőházban tett kijelentéséből is. Még abban a nem várt esetben is, ha Konstantinápoly elesnek, nagy bonyodalmak várhatók épen az entente hatalmak között. Anglia megígédheti az oroszoknak a Dardanellákban való szabad hajózást, de kizárt dolog, hogy Konstantinápolyt átadná kezéből. A svéd lapok megemlékeznek azokól a francia hírekről is, a melyek arról szólnak, hogy a Dardanellák legdélibb erődítményei nagyon megrognalódtak. Ehez a „Dagblad” azt a megjegyzést fűzi: a francia lapok híradásai valószínűek, ellenben tény az, hogy az angol-francia egyesült flotta három csatahajója jelentékenyen megsérült. Nem igaz az a hír sem, mintha a törökök bekerül akarnának tárgyalni, előkezőleg el vannak szánva arra, hogy a török fővárosi utolsó emberükig védni fogják.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung jelenti Berlinből: Kompetens egyénektől származó konstantinápolyi magánjelentések a Dardanellák bombázásának eddigi eredményét úgy tüntetik fel, hogy a Reuter ügynökség által terjesztett hírek rendkívül túlzottak. E jelentések szerint a szövetséges flotta aknákat kúrt föl és rombol szét oly helyeken, ahol valószínűleg semmit sem akna nincs.

Konstantinápoly védve van.

Bécs. A Neue Freie Presse közli a Frankfurter Zeitung konstantinápolyi levelezőjének, Enver basa török hadügyminiszterrel folytatott beszélgetését. Enver basa éppen a Dardanellák erődjeinek szemléléséről tért vissza a vezérkar főnökével. A Dardanellák eddigi operációjáról Enver basa a következőket mondta:

— Annak az akciónak, amely február 19-én kezdődött és amelyet az ellenség a kombinált angol és francia hajórajjal igyekezett keresztülvinni, eddig csupán csak annyi eredménye volt, hogy a Dardanellák legkülsőbb bejáratánál lévő erődök egy része súlyos sérüléseket szenvedett. Hogy a laikusnak érthető és világos képet adjon a történetekről, elmondotta Enver basa, hogy az első napon az ellenség a védműveket 800—1000 lövéssel bombázta. Ennek a borzasztó ágyutűznek az volt az eredménye, hogy egy megfigyelő tiszt meghalt és egy ember megsebesült. A következő napon hasonlóképpen heves ágyúzás következtében hat ágyú lefordult a helyéről, négy ember meghalt és tizennégyen súlyosan megsebesültek. A szóbanlevő ágyúk közül három már másnap reggel ismét visszaillesztettünk állásunkba. Ezen adatokon kívül, a fontosabb az a körülmény, hogy azok a külső erődítések, amelyek körül az eddigi előkészítő küzdelem folyt, Törökország legrégebb védművei közé tartoznak, amelyeknek azonnali leközdülésével már eleve számítottunk.

— A tengerszorosok tulajdonképpen védelmi vonala természetesen nem kívül van, ahol a nyit tenger az ellenségek szabad mozgást biztosít és így a képzhető legkedvezőbb előfeltételek mellett támadhat, hanem sokkal beljebb, ahol a tengerszoros keskenyebb és ahol a nehezebb víziút megfosztja a hajókat a mozgástól és arra kényszeríti őket, hogy a keskeny helyen az ütegekkel és aknákkal védett szorosban mozogjanak. Ebben a tulajdonképpen védelmi körzetbe mindaddig senki sem nyomult be.

Enver basa hangsúlyozta, hogy mindaz, ami eddig történt a Dardanellák tulajdonképpeni védelmét a legeszkélyebb mértékben sem érinti. A Dardanellák sértetlenek, emberek védik és tiszták vezénylik, akik nemcsak arra készek, hogy életüket hagyják ágyúk mellett, hanem türelmetlenül várják a pillanatot, amikor hosszú hónapok kimerítő előkészületei és megerőltető gyakorlatai után az elbizakodott ellenséggel mérhetik össze erejüket. Az ellenség, amely annyi kudarcot valloott a nyugati és keleti harotereken, most a semleges Balkán államokat akarja magának megnyerni. Emellett megkérlik, hogy Konstantinápoly lakosságát fantasztikus és értelmetlen hírekkel nyugtalanítsák, abban az abazurd reményességben, hogy nyomást gyakorolják a török kormányra.

Enver basa így fejezte be fejtegetéseit:

— Ha az ország és a hadsereg hangulatát meg akarja ismerni, arra a lelkes és hazafis tüntetésre hívom fel a figyelmét, amellyel tegnap a parlamentben Hâdî bég elnök beszédét fogadták. Ehez nincs hozzáfűzni való. Ez a tényleges szellem, amellyel ellenségeinkkel szembe kell állni. Ki tudja valamely munka, vagy méginkább háború eredményét előre megmondani. Csak a Mindenható, aki sorsunkat iratítja. De a siker előfeltevénekünk magunknak kell megteremtünk és ez az előfeltétel, a szilárd elkövetés minden akadályon keresztül elérni célunkat a hazánk érdekében.

Oroszok súlyos veszteségei a Kaukázusban.

Konstantinápoly. Az Ikdam haditudósítója jelenti: A Kaukázus hegyein méteres hó fekszik, minek következtében a hadműveletek nagyrészt szünetelnek. Kisebb átkötésekben a tolgatai Boroska, S t, Ba foi községek. Az oroszok súlyos veszteségeket szenvedtek Batumi felé. Tiszteik ágyúkkal löknek a menekülő lengyelre, de az mégsem áll meg.

HIREK.

Halott hadügyminiszter a harctéren.

(Franciaországban a ténykép is hazudik.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 4.

A gall köztársaság erősen meg lehet szorultva eredeti harcéri fényképfelvételek dolgában, vagy abban rejti az igazság, melyet mostanság nem kezdi a francia, hogy a ténykép nem hazudik. Erre pedig a Szajna partján most elemi szükség van. Egy bátor hangu francia hetilap, a „Le Cri de Paris” egyik számában lerántja az álarcot a francia fotografusok hősi felvételeiről. „Nép-megcsalás-k” címen így ír az ősi francia lap:

Páris és a vidéki városok kirakataiban jelenteg nagy választékban láthatók olyan levelezőlapok, amelyek a frontban készült harcéri felvételeket ábrázolnak. Kedves fotografusaink raktárán erősen fogytán lehet a klisé, mert egyik levelezőlap-fajtán, amely a büszke címet hordozta: „Joffre generális nézi, hogyan repül a levegőbe egy ellenséges lövészárk”, a háttérbe egész világosan felismerhető Berteaux, a tragikus véget ért hadügyminiszter alakja. Egy másik levelezőlap Manourv tábornoknak a táhadiszállásról való távozását örökíti meg, de a derék fényképész elnézte, hogy a kép másában Fallières, volt köztársasági elnöknek alakja domborodik.

A francia fotografusok hamis és naiv tükörje élénken emlékeztet a charlottenburgi jónő szellem fényképeinek estéire, amelyről a „Deutsche Strafrechts Zeitung” éppen most emlékezik meg februári számában. A szóbanforgó jónő azt hirdette, hogy éntudaton kívül, spiritiszta nyelven trance állapotban a mumba és a jövőbe lát. A modern Pythia állításának bizonyosságát le is fotografáltatta magát deless állapotában. A „Deutsche Strafrechts Zeitung” közöl egy ilyen fényképfelvétele, amelyen a médium csikos blúzán keresztül a meggyilkolt trónörökös, Ferenc Ferdinánd képe dereng át történi átdőlt szívvel. A német rendőrség kinyomozta a kép fotografusát, aki a különös felvételt így magyarázta meg. Állászó papírból készített negatívot, miközben a papírt fekete krétával alapozta meg, ezután szabad kézzel mindenféle rajtot vázolt rá, így robbanó bombákat, léghajókat, páncélos orkányhajókat, töröket, kardokat stb. Ezenkívül nagyjában körvonalozva ismert személyiségek képét, köztük Ferenc Ferdinánd trónörökösét is rajzolta a papírra. E negatívumok segítségével, melyeket portrék ramátul szolgáló vignettákként használtak, preparálta a későbbi felvételekre szánt bronzpapíroszt, amelyet 1-2 másodpernyi megvilágítás után visszaparkolt a fekete papírosomagba. Az így preparált bronzpapírosokra készült rendes portré-felvételek alkalmával a megfelelően rendezett rajzok is előtűntek, de csak látványosan, ami a fényképfelvételeknek kísérteties jellegét kölcsönözt.

— A legújabb angol veszteségi listja. Rotterdamból jelentik: A február 27-én kiadott angol veszteségi listja 28 tiszt és 1031 aliszt és közlegény nevét közli.

— A 37-42 éves népfelkelők pótsorozása. Arad város tanácsa és katonai igazgatója megvette közzé a 37-42 éves, tehát 1873, 1874, 1875, 1876 és 1877. években született B) osztályú népfelkelőket jelentésre hívó hirdetményeket. A hirdetmény értelmében a jelentkezésnek a katonai igazgatónál március 7. és 15. között kell történnie.

— A város közlemezési raktára. A közlemezési bizottság tegnap délután ülést tart, hogy az élemezési raktár megnyitására történt eddigi intézkedésekről értesüljön. Az ülést valóságilag hétfőn kezdi meg az előkészítést, a Fozray-utcaiban, a Bing házban bérelt helyiségben. A bizottság által vásárolt burcova és bab már megérkezett és ugyancsak biztosítva van a liszt is. Lőcs Rezső helyettes polgármester fázadozásainak sikerült két vagon lisztet biztosítani a raktár részére. A Neuman Testvérek cég a legnagyobb előzékenységet tanúsította a várossal szemben és a helyettes polgármester kérésére egy vagon főzőlisztet ad. Ugyancsak a város rendelkezésére bocsátottak lisztet Goldschmidt Mihály és a Sertéshizlaté kilógrammos is és így a közönség egy-két kilogrammos csomagban is kap lisztet. A csomagolás miatt használatos el a megnyitás szombatról vasárnapra.

— Jól érezték magukat nálunk a bukovinai és galicai menekültek. Decani Albert, Radautz város polgármestere, tartományi képviselő a következő nyit levelet intézte Bathlen Balázs gróf kormánybiztoshoz: Meltóságos gróf ur! Hala a mi derék és hősi osztrák és magyar haderegünknek és a vele vállaltve vitázó harcáló, hősi német fegyvereseknek, a mi szeretett otthonunk: Bukovina csaknem teljesen megtisztult az ellenséges orosz csapatoktól és meg van már nekünk, bukovinai és galicai menekülteknek a lehetőségünk, hogy előrelátható időn belül hazánkba visszatérhessünk. Mi menekültek — kifizeték száma több ezer — kellemes kötelességünknek tartjuk, hogy Meltóságodnak több hónapok óta tartózkodásunk alatt velünk szemben tanúsított arra jóindulattal, barátságos előzékenységet, nemességű tanácsait és megfontolt intézkedéseit, melyekkel úgy a felesleges izgatástól, valamint az anvagi hárosodástól meg volt: a mi lefőzöttükben átérztük ezt nemcsak Meltóságod emberbaráti tevékenységével, hanem a Meltóságod vezető e alatt valóban körütekintően, társadalmatlanul működő, derék közlemezési tisztviselői karral szemben is. A Basziere városban menedéket és otalmat talált nagyszámú bukovinai és galicai menekültek nevben kérem, fogadja Meltóságod hódolatleltés tisztelettel. Decani Albert Radautz város polgármestere, Landtag-képviselő.

— Az északi harctérről — Aradra. Tegnap óta Aradon tartózkodik az itteni urtársaságok egyik kedvelt tagja, Th. Zoltán honvéd huszárszázados, aki az északi harctérről jött most haza. A százados már hat hónapja küzd az északi harctéren; többször rendezte alapján azok a tisztek, akik felé vettek a harctéren, két heti szabadságot kaphatnak. Így került most haza a vitéz honvédhuszártiszt is, aki már husz ütközetben vett részt, de még a lezparányibb sebet se kapta. A sok baj és veszély közepette még náttát is szerzett, pedig nem mindig tartózkodott tüdővel lövészárkban. Th. Zoltán ott lovat vitt magával a harctérről és úgy vigyázott rá, hogy még egy se hiányzik közülük. A lovak között van az a gyönyörű állat is, amelyet tudvalegleg Karolyi Gyula grófot kaptak hadi-vonulásokkor. A százados egyebként már revanszálta a basziere ajándékot ezzel a szép ezekkel, amit a harctéren zsákmányolt.

— A Kölcsey Egyesület utolsó zsurja vasárnap, március 7-én délután negy. órakor lesz a Kulturpalota nagytermében. Az egyesület újv előtt őt, azóta négy irodalmi délutánon nyújtott tárgyainak szórakoztató és magas színvonalú előadásokat, amelyekhez méltóan csatlakozik a befejező zsur gazdag zenei programja. Arad passzionátus és nagy tudású zenei szakembere Wagner József dr. tanár, aki most zenei szakíró is elismert, ezúttal a magyar zene kiváló produktumaitól csoportosított egy előadásra való. Az előadásban — amelynek műsorát már közöltük — az iskolaiárszók szövetsége, az aradi közepiskolák alkalmi férfikara és a katonaszenedi közepiskola vesz részt.

— Merénylet Enver pasa ellen. Rotterdamból jelentik: A Temps jelentése szerint szombaton merényletet követte el Konstantinápolyban Enver pasa és Talaat bey ellen. A merénylet nem sikerült.

— Németország jól bánik a rokkant franciákkal. Baselből jelentik: A Baseler Nachrichten egy munkatársa, aki Konstanzban jelen volt a francia rokkant katonák megérkezésénél, a következőket írja: Német rend és fegyverem jellemezte azt a fogadtatást, melyben a rokkant francia harcosokat részesítették. A vonat minden ajtajánál szamaritánusok állottak. A gyászos vonat csak lassan közeledett. Nyomatékosan ki kell emelni a németek szép magatartását. Nagy tisztelettel és mélyen átérzett részvétellel fogadták a harcoktól, bátor franciákat. Saját hazájuk sem fog méltóbb fogadtatást rendezni ezeknek a hőskövek. Automobilon vitték őket a szállodába. A kocsiiban frizet nélkül maradtak. A hol szükséges volt, ott egy ápolónő ment velük, de nem fegyveres katona. A németek nagy tisztelettel bannak ezekkel a franciákkal. Csak vitéz harcosokat látnak bennük, a kiket a szerencsétlenség ért, hogy hazájuk szolgálatában nyomorékká váltak. Németország megmutatta, hogy az ellenség is méltó a tiszteletre.

— Nem adható magánosoknak moziengedély. Hónapok óta várja Arad város törvényhatósága, hogy a belügyminiszter a moziengedélyek ügyében hozott közgyűlési határozat fölött döntson. A háború közhejtése miatt úgy látszik a mozi kérdéses rendezése kevés és ezért a minisztérium csak közbevetőlegesen intézkedik egy-egy részlet kérdésben. Ma is két határozatot hozott de egyik sem érinti a közgyűlés állásfoglalását. Hebs Vilmos törvényhatósági bizottsági tag kérte a rendőrségtől, hogy a detektiv-dramákat zárja ki a rendőrség elutasító határozata következtében az ügy és ma érkezett leiratában arról értesíti a várost, hogy maga is foglalkozni kíván a kérdéssel és ezért kéri a városi mozi szabályrendelet feltételeit. A másik leirattal hozzájárul ahhoz, hogy a város magánosoknak nem adot mozi engedélyt, hanem azokat a törvényhatóság részére akarja értékesíteni.

— Temetés. Ma délután három órakor nagy részvét. mellett kísérték utolsó utjára Wallfisch Armin aradi bankárt. A Bathány-utca 32. számú házban nagyszámú gyászoló közönség jelent meg, a rokonságon és jó ismerősökön kívül igen sok előkelő tagja az aradi pénzügyi világnak. Vágólyai Lajos dr. főbírói meglehető szavakkal emlékeztet meg az elhunyt egyéniségéről, majd a szertartás befejezése után a koporsót az aradi israelita temetőben kísérték ki.

— Oroszországból hazaérkezett osztrák-magyar és német alattvalók. Brassóból jelentik: Ma 500 német, osztrák és magyar alattvaló érkezett ide Románián keresztül az orosz-lengyelországi Varsóból és Lodzról. Ez a férfiből, nőkből és gyermekekből álló transzport az első része annak az 5000 visszatartott német, osztrák és magyar alattvalóknak, a kiket most csoportonként Románián át hazaküldenek. Varsótól Brassóig összesen kilenveneg utaztak. Az orosz hatóságoktól elismeréssel nyilatkoznak és azt mondják, hogy a katolikusok ott maradtak Oroszországban.

— Munkanélküliség Franciaországban. Baselből jelentik: Honnort francia képviselő a Le Parlement et L'Opinion című folyóiratban cikket közölt a franciaországi munkanélküliség rohamos növekedéséről. E szerint a férfiak között a munkanélküliség háromszorosára, a nők között pedig hatszorosára emelkedett a háború előtti számhoz viszonyítva. Párisban negyedmillió ember van munkanélkül, akiket részint a város, részint az állam támogat. Az északi megyékben még rosszabb a helyzet, mint Párisban. Honnort arra az eredményre jut, hogy Franciaországban a háború egymillió embert tett munkanélkülivé.

— Németországot elhagyják a kínaiak. Amsterdamból jelentik: A groningani kerületben Nieuweschans határvárosába 500 kínai érkezett Németországból. A hollandi hatóságok nem engedték meg, hogy az országba keressék utazzanak. A német kormány ezért elhatározta, hogy a kínaiakat Ausztria-Magyarországra keresztül küldik vissza hazájukba.

— Meggyilkolták egy rendőrkémet Kalkuttában. Amsterdamból jelentik: Mint Kalkuttából jelentik, ott egy rendőrkémet becsaltak egy házba és meggyilkolták.

— **Érdekes házasság.** Érdekes házasságról beszélnek most az aradi társaságban. A házasságkötők mind a ketten aradi származásúak a hosszabb ideig Aradon is éltek, azonban ma már mind a ketten más városban élnek. A férfi már nem fiatal, ahogy mondani szokás, java korát éli. Igen tekintélyes, előkelő és kiterjedt aradi család sarja, aki állami szolgálatot teljesít. Legutóbb hosszabb ideig Nagyváradon végezte előkelő funkcióit, most pedig Budapesten a legmagasabb bírói fórum tagja. Menyasszonya szintén aradi származású: atyja gazdag és tekintélyes aradi magánzó, aki hosszabb ideig a törvényhozásnak is tagja volt. A menyasszony egy aradi téglagyári igazgatónak felesége volt s nemrégiben vált el tőle. A gyönyörű evált asszonyt a múlt hónapban kérte meg a magyarországi államhivatalok, az esküvő a jövő héten lesz Budapesten.

— **Elűnt zsemléskosár.** A budapesti Newyork-kávéház vendégeit a tegnapi nap folyamán meglepetés érte. A kávéjuk mellé, a tálcára egy, csupán csak egyetlen egy zsemléskötőt tett le a pincér.

— Ez kovás, kérek még egyet, szót a vendég.

— Nincs.

— Hat ezután már nem adják kosárban a zsemléskötőt?

— Bizony annak egyelőre alighanem vége. Ezután már átérünk az egy kávé — egy zsemléskötőre.

A Newyork kávéház bohémjei nagyon keservesen törődnek bele az új rendszerbe, de mégis beletörődtek.

— **A bécsi fodrászok a párisi divat ellen.** A bécsi fodrászok a kereskedő egyesület épületében határozatosan látogatott tiltakozó gyűlést tartottak, melynek folyamán elhatározták, hogy minden lehető megtesznek abban az irányban, hogy a francia divat hatásától végleg emancipálódjanak és a közönséget meggyőzzék arról, hogy minden tekintetben felvethetik a versenyt párisi kollegáikkal. A gyűlésen igen sok fodrász és masinéd volt jelen, megbeszéltek a tavaszi bécsi hajviselet és kalap divatot, mely modern, elegáns és mindenekelőtt bécsi lesz. Működésük megbeszéltek akciójuk részletül a kiválóbb fodrászok élő modelljeiken mutatják be legújabb alkotásaikat, melyek mind kiünő izlésükről tettek tanúságot.

— **Aradmegyei származású művész sikere.** Kaufmann Oszkár, az aradmegyei paktói származású építőművész, aki Németországban él és építészeti remekműveivel már világhírnévre tett szert, új színházat épített Berlinben, az ugyanevezett „Volksbühne“-t, a mely, mint a berlini lapok írják, a legszebb azok között, amelyeket az utóbbi husz évben nemcsak Németországban, de egész Európában építettek. Az egész német sajtó magaslatra emlékezik meg a gyönyörű alkotásról, amely eredeti munka, jóllehet sehol sem törekszik eredetiségre. Igen célzerű berendezésű, kétezer ember számára van a színházban hely és mégis intím benyomást kelt. A magyar származású művésztől megállapítják, hogy a legügyesebb és legizlésesebb (pítő Németországban).

— **Elítélt lisztnagykereskedők.** Fiuméből írják: A rendőrbíróság tegnap ítélte el a harmadik lisztnagykereskedőt felett, akit azért jelentettek fel, mert a maximális árnál drágábban árultotta a lisztet. A lisztnagykereskedőt ezért 10 napi elzárásra és 200 korona pénzbüntetésre ítélték. Berl Jenő nagykereskedő a határozat ellen felbuzott. — A rendőri büntető bíróság ma Fürst Mór gabonakereskedőt, minthogy a lisztet drágábban adta el, határozati kényszerben mondotta ki bűnösnek és ezért egy havi elzárásra és 600 korona pénzbüntetésre ítélt. — Sacher Dávid lisztkereskedőt három hasonló kiágásért 15 napi elzárásra és 300 korona pénzbüntetésre ítélt. — Muth Aladár lisztkereskedőt 5 napi elzárással és 100 korona pénzbüntetéssel sújtották.

— **Az új ügyvédi nyomtatványok Kerpelnél.**

— **Levél a szibériai hadifogságból.** Drabek Lajos, az aradi Marta gyár kalkulátora, aki a mozgósítás elrendelésekor vonult hadba, a múlt év szeptemberében a nem adott életjelt magáról. Felesége hasztalan tudakozódott utána, sem a Vöröskeresztes irodák, sem a katonai hatóságok nem tudtak felvilágosítást adni. Most öt hónap múlva levelet írt Drabek Lajos ázsiai Oroszországból, a Szibériával határos Turkesztán földjén levő Szamarkant városból. Drabek mint hadifogoly került az ősi ázsiai városba, de fogságba jutásáról nem ír, csupán azt tudatja, hogy jól van és egészséges.

— **Halálozás.** Petrovsky Dezsőné, Petrovsky Dezső nyugalmazott törvényszéki irodavezető neje meghalt. Temetése szombaton délután 3 órakor lesz a Tokoly-tér 5a. számú házból. Halála előkelő rokonságot borított gyászba.

— **A „nagy match.”** Az angol sorozó bizottság legutóbb az összes londoni omnibuszok ablakaira a következő szövegű plakátot ragasztotta ki:

Anglia matche Németország ellen!

Angol ifjak azonnal jelentkezzenek a sorozóbizottságnál, hogy részt vegyenek Anglia utolsó, nagy nemzetek közötti mérkőzésén Németország ellen. Minden egyes emberre nagy szükség van.

— **Kitchener unokaöccse a kufsteni hadifoglyok között.** Lubruskából jelenik: A kufsteni foglyok között egy harmincöt éves elegáns, angol ember is van, a ki azt állítja, hogy Kitchener tábornok unokaöccse.

— **Aradi Takaré- és Segélyegylet március hó 7 en, délután 11 órakor tartja meg a 33 ik évi rendes közgyűlést (Petőfi-u. 1. sz. száját helyiségeben.)** 877

— **80-as barna lemez Kerpelnél.** 193

LEGÚJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.

(Táviróda, cenzurázva.)

Budapest. A földművelésügyi miniszter elrendelte az önként be nem jelentett tengerikészletek rekvirálását. A rekvirálást a közigazgatási hatóságok végzik. Március tizenötödikéig ama készleteket foglalják le, amelyek az Országos Gazdasági Bizottság javára való önkéntes bejelentés mellőzésével február tizenöt és huszonhárom között adás-vétel tárgya voltak.

Pétevár. A cár kihallgatáson fogadta Pau tábornokot, majd később a francia nagykövettel résztvevett az udvari ebéden.

London. A kormány alkohol fogyasztás korlátozására intézkedést léptetett éle be. A korcsmak az országban reggel tíztől csak este nyolcig lehetnek nyitva.

Washington. A kongresszus tegnapi ülésén határozatot nyújtottak be az iránt, hogy a semlegeseket hívják össze kongresszusra, mely konferencia szólítsa fel a hadviselőket, hogy az ellenségeskedést sürgősen szüntessék be.

Athén. A király elnöklésével ma koronatanács volt, a melyen a külügyi helyzeiről tanácskoztak. Résztvevett négy volt miniszterelnök. A jelenlegi miniszterelnök felvilágosítást adott és a kormány politikai álláspontját lejegyezte. A koronatanács meghallgatta a vezér műszaki szakvéleményét is. Reaktiválják Dusanios tábornokot, aki újból a vezérkar főnöke lesz. Pénteken fojtatják a tanácskozást.

Görögország miután elutasította Angliának szent csapások kérésére irányuló kérelmét Kefaloníában és Szirtában angol verbuváló iroda nyitását engedélyezte. Minden görög

százharminc silling foglalt és két hónapra szoldot kapott. A zsoldosokat február huszonegyedikén elszállítják Maltába, ahonnan kiképzés után Flandriába viszik.

London. A kanadai kormány intézkedett, hogy újabb százhuszezer ujonc küldessék a szövetségesek soraiba.

London. Az angol kormány megtiltotta Kanadából a gabona kivitelt.

Athén. A hangulat egyre feszültebb. Az intervencionisták követelik, hogy Görögország azonnal álljon a szövetségesek mellé.

Vigan élő államsegélyes aradi nők.

— **Érdekes jelenet a mozikban.** —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 4.

Legközelebb kormányrendeletet fognak kiadni, amelyben arra utasítják a hatóságokat, hogy csak azoknak a nőknek adják ki az állami hadi-segélyt, akik nem akarnak direkt a hadi-segélyből élni, hanem két kezük munkájával is igyekeznek fentartani magukat. Más szóval: aki egészséges, erős és még sem akar dolgozni, attól megvonható a hadi-segély. Már folyik is a puhatólás, hogy kik a dolgozók? A sok gyermekes családanyától, a zinnak férje a háboruban van, nem vonják meg a hadi-segélyt, mert annak nem más portáján, hanem ottan, a gyermekeinél van a helye. Azonban az olyan gyermektelen feleség, aki ezt mondja:

— Ha esatában van az uram, hát tartson el az állam. Én bizony nem dolgozom, — bámarosan érezni fogja kényelemszeretetének következményeit.

A hatóság embereinek már az is föltűnt, hogy a segélyreszorult nők közül sokan igen könnyen bánnak a pénzzel. Hoffmann Gyula rendőrszolgagy előszobájában jól megfigyelhető ez a tény. Havonként kétszer megjelennek a rendőrhadnagyánál, mert ő igazolja azt, hogy jogosan kérnek ezek a nők hadi-segélyt. Természetesen hosszú ideig kell várakozni az előszobában, mert nagyon sokan vannak. Amikor aztán kiürül a terem, egy szolgálólappal jelenik meg és kihányja utánuk — a narancs- és maronibéjakat. Éhség tehát nem édeség közöttük, mert az éhes gyomor nem marózik és nem narancsot kíván.

Amint említettük, az aradi hatóság is puhatózik a segélytélvezők között. A rendőrségnek azt a hírt hozták, hogy igen sok államsegélyes nő egész délután a mozikban tartózkodik, habár munkája állandóan volna. Egy ötletes detektív elhatározta, hogy kinyomozza a valóságot. Délután öt órakor elment az egyik mozgószínházba, hat órakor pedig a másik moziba állított be. Szünet közben felmért a székre és elkiáltotta magát:

— Asszonyok, figyelem!

Általános csönd és élénk figyelem támadt az asszonyok között. A titkosrendőr így folytatta:

— Rendelet érkezett a polgármester urhoz, hogy március ötödiktől kezdve duplájára emelik az államsegélyt. Aki most nem jelentkezik, már holnap megkapja a fölönni államsegélyt.

Érre legalább nyolcvanán állottak fel.

— Köszönöm — mondotta a detektív — rendben van a dolog.

Amit akart, megtudott. Megtudta, hogy az államsegélyt élvező nők közül kik járnak a mozikba — dolgozni.

TÖRVENYKEZÉS

§ Az aradi ügyvédi kamara alelnöki állása. Több oldalról hozzám érkezett felbivás folytán szombatra, február 6-án d. u. 5 óráig az ügyvédi kamara helyiségébe értekezletet hívok egybe és felkérem t. kariársaimat, hogy azon megjelenni sziveskedjenek. Az értekezlet tárgya: Jelölés a megüresedett elnökhelyettesi állásra. Aradon, 1915. március 4-én Szalay Károly kir. tanácsos, az ügyvédi kamara tiszteletbeli elnöke.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Péntek, 1915. évi március 5-én

© Berlet. C. Berlet.

Itt először:

Helén.

Zenés vigjáték 4 felvonásban.

Kezdete este 7/8 órakor.

Feladás szerkesztő:

Rudnyánszky Endre

NYILTTÉR.*

Petrovszky Dezső nyugalmazott kir. törvényszéki irodavezető a maga, valamint számos rokona és ismerőse nevében is mélyen megtört szívvel szomorúan jelenti a felejthetetlen és hön-zeretelt legjobb hitves, illetve szerető testvér, sógora, nagynéni, unokabug, rokona és jóbarátja

Petrovszky Dezsőné

szül. Török Erzsébet

urasszony

f. évi március hó 4-én, d. u. 1 órakor, életének 45-ik boldog házasságát 25-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek a teljes felvétele után a Mindenható rendelkezéséhez képest történi gyászos elhunytát.

Az Istentem boldogult földi maradványai f. hó 6-án, d. u. 3 órakor fogtak a Tokóy-tér 5/a sz. gyászszobából a római kath. anyaszentegyház szertartási szerint beszertetni és Teres-Verjusra szállítottatni, ahol f. évi március hó 7-én d. u. 3 órakor újlagos beszertelés után a családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni.

Az engedelmős gyászmise áldozat az elhunytak lelki üdvéért f. évi március hó 10-én, d. e. 10 órakor fog a helybeli főútsz. Minorita-utya szentegyházában az egek Urának bemutatattani.

Pihenése csendes, emléke áldott legyen!

Arad-Temesvár, 1915. március hó 4-én.

Török Béla nyugalmazott főbíró, Abránovics Edéné sz. Török Ilona, városi pénztárnok özvegye, Török Berta férj. Flittner Karolyné, Török Mariaka férj. dr. Péter Jánosné, Török Józsa férj. szentgericei Nagy Gézána, testvérei. Özv. Pleva Henriké, nagynéje. Török Bélané sz. Zsigelvágyer Leopoldina, sógora. Flittner Karoly banktisztviselő, dr. Péter János püspöki gimnaziumi tanár, szentgericei Nagy Géza kir. tanfelügyelő, sógorai.

Az összes rokonság nevében.

Varga Imre első temetésrendező intézete Arad, Andrássy-tér 13. Telefon nappal: 37 Ejjeli szolgálat: 738.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejthetetlen drága jó édes anyánk

özv. Bauer Gyuláné

temetésén megjelentek, ravatalára koszorut helyeztek és vigasztalásaikkal, nehéz óráinkban felkerestek, ugyszintén drága halottunk jó barátainak és barátainak és összes ismerőseinknek részvételük őszinte megnyilatkozásáért fogadják ezúton is hálás köszönetünket.

Arad, 1915. március hó 4-én.

Bauer Gyula és családja.

121

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:

villanvos világítási berendezésszeret, villanvos csengő- és telefon berendezéseket minden szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanvos csillárokat, villanvos főzöedényeket, villanvos vasalókat, villanvos hajszűrő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanvos cikkekét.

Legnagyobb

fűtőanyag

megtakarítás!

A városi mérnök hivatalban ki-próbált

kettős fűtőkályhák és kettős füstcsövekkel érhető el.

Megállapított ugyanis, hogy ezen kályhák és füstcsövek használatánál a fűtőanyag fele megtakarítható.

Patent a.

Kettős füstcsövek állandóan raktáron vannak és igen olcsók. — 2. sz. (kis szobára) 8 korona. 3. sz. 8 korona. 6. sz. 20 korona. Egyedül 1121

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyú készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

Tek. Hönig Ottó urnak, Arad. A kettős „Patent” füstcső igen jó, mert kevés fával sok meleget ad Mindenkinek ajánlhatom. Tisztelettel Gyurkovits András.

Uránia Színház

Pénteken és szombaton.

Nagy háborús dráma

A haditerv.

Főszerepben: Hedda Vernon

41

Mindazoknak,

akik bevonultak, vagy ezután bevonulnak

meg kell válniuk hozzátartozóiktól, azonban

nem kell lemondaniuk kedvence lapjukról:

az

„Aradi Közlöny“-ről.

Az Aradi Közlöny mindenható követei hálovasóját.

Napról-napra kimerítően számol be az izgalmas napoknak nagy eseményeiről, ezenkívül terjedelmes tudósításokat, megbízható híreket és a képer minden részletére kiterjedő cikkeket közöl.

Az Aradi Közlöny előfizetési Ársai:

Helyben:	Vidéken:
Egy hóra 2 K — f.	Egy hóra 2 K 40 f.
1/4 évre 6 K — f.	1/4 évre 7 K — f.

Közzétett figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

1087-915. absz.

Hirdetmény

a gazdasági munkás és cseléd-segély pénztár járulékairól.

Felbivjük az illetőket, hogy az összeírás befejezése után szolgálta fogadott új cselédek a szolgálta napjától 15 nap alatt a cselédkönyv bemutatása mellett a városi adóhivatalnál annál inkább bejelentsek, mert baleset esetén csak oly cseléd után tarthat igényt a munkaadó a 8. §-ban biztosított segélyre, akiket szabályszerűen bejelentve a vonatkozó lajstromban előfordulnak. Miről az érdekeltek munkaadókat azzal értesítjük, hogy minden egyes gazdasági cseléd után éven-

kint előre fizetendő 120 filléres hozzájárulási díját a városi pénztárnál haladéktalanul lefizessék, mert a segélypénztár csak akkor köteles a munkaadónak e címen felszámítható költségeket megtéríteni, ha az a cseléd, kit baleset ért az összeírási lajstromban felvételét és utána a díj esedékes szeptember, vagy a baleset előtt legkésőbb 30 nappal tényleg befizetve lett.

Arad, 1915. március hó 1.

A városi adóhivatal.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város 1915. 6v március elsején meggyújtotta, a hatóságai busszékot a Forray-utca sarkán álló Nádasdy palotában levő helyiségben.

A szék, a község szolgálatára áll d. e. 11-ig. d. u. 4-7-ig.

Arad, 1915. március 2.

A városi tanács.

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

A szárazéri belvizlevezető társulat elnökétől.

160-1915.

Meghívó.

Van szerencsém a szárazéri belvizlevezető társulat tisztelt örököségi tagjait a folyó évi március hó 23-án délelőtt 11^{1/2} órakor Aradon a városháza I. emeleti tanácstermében tartandó

rendkívüli közgyűlésre

szennel tisztelettel meghívni.

Tárgysorozat:

1. Társulati igazgató elterjesztése Tornya község határában készített védőráci csatornák tervének megváltoztatása tárgyában.
2. Netáni indítványok és javaslatok.

Arad, 1915. évi március hó 4-én

Dr. Jegesi Károly,
elnök.

986

2014-915. absz.

Hirdetmény

a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

A magyar korona országai területén bel- és külföldiek által ipari, kereskedelmi, pénzforgalmi, szállítási és bármilyen más haszonhajtó céltól nyereségre alakult vagy üzletben tartott nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek üzleti jövedelmek után, amennyiben ezek a hányadóról szóló törvény határozmányai alá nem esnek, az 1875. XXIV. t. c.-ben meghatározott elvek és szabályok szerint adóznak.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek igazgatói vagy ügyvezetői a községi előjáróknál (városi adóhivatalnál) az 1915. évi március 15-31. közötti időben beryújandó üzleti jövedelem bevalláshoz a részvények utáni osztalékok, illetőleg kamatok felosztására és kifizetésére vonatkozó gyűlési határozatnak szabályszerűen hitelesített kivonatát s a vállalat, egylet jövedelmi mérlegét (nyereség- és veszteség számláját) csatolni tartoznak. Ha a jövedelem mérlegben más községekben lévő fióküzletek jövedelmét is be kell foglalni, e körülmény a fióküzletre eső jövedelmek kitüntetésével a bevallási íven megjegyzendő.

Az adóalap helyes megállapítása céljából a vallomáshoz csatolandó még:

1. a vállalat tulajdonát képező állampapírok vagy egyéb adómentes értékpapírok jegyzéke,
2. az üzleti költségek részletes kimutatása,
3. a közgyűlési határozatnak, a behajthatatlan követelések törlésére vonatkozó kivonata

Mindazok a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek, melyeknek igazgatóságai a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója alá tartozó jövedelem forrásokat az általa m

kilencstár megővítésére irányzott szándékból az a szóval, akár írásban valótlannal mondják be, vagy titkolják, avagy hamis vallomást adnak, az adóhivatalnak egészben vagy részben történt eltitkolásával elkövetett jövedelmi kihágás miatt az 1909. évi XI. t. cikk 98 (az 1918: 50 000 sz. hiv. összeállás 201.) §-a értelmében büntetettnek.

Kelt Arad, 1915. március 1.

A városi adóhivatal.

Megérkeztek már a legújabb női modell tagál és szalma kalapok

Villanyerőre berendezett női kalap

átvarrások

a legújabb modell után csak 2 korona bármilyen színtfestéssel együtt.

Minden vasárnap délután este 8 óráig női kalap kiállítás az üzletben.

Uridivat kemény-, puha és gyermek kalapok nagy raktára. Panama-kalapok vegyileg tisztítása nálam eszközöltetik. Tisztelettel:

Bittenbinder Konrád Arad,
Deák Ferenc-utca 42. szám. (Fehér Kereszt-tel szemben.) 748

Kivánatra vidékre mintákat választékul küldök.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekesznek, ha gyermekeiknek atlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Legjobb, fekete v. barna

Hajfestő

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikör.

171

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ara 1/2 literes üvegnek utasítással 3 kor.

Szőrvesztő Depilor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőreit aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél

Hajós Arpád

gyógyszer-tárában

ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

Alapítotott 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Apró hirdetések.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
  2. Jellege alatt.
  3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megtudni.
- A legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.
- A cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ALKALMAZÁST NYER.

Correpetitort

keresek gymnasista mellé a délelőtti órákra. Ajánlatok „Correpetitor” címen a kiadóhivatalba intézendők.

ALKALMAZÁST KERES.

Házvesztőnőnek

ajánlkozok középkorú, éves bizonyítványokkal rendelkező nő, ki jól főz és a baromfi tenyésztéshez is ért. Vidékre is elmegy. Cím a kiadóhivatalban. 888

Varrónő,

ki a női ruha szabásban és varrásban teljes jártassággal bír, uriházhoz ajánlkozok. Vidékre is elmegy. Cím a kiadóban. 884

KIADÓ LAKÁS.

4 és 5 szobás

lakásokat ajánl májusra, sugsztusra vagy szonnalra a Lakásnyilvántartási Iroda. Deák Ferenc u. 8. sz. Telefon 8—16. 89

Március és április

óra kiadó 2 szobás lakás, konyha nélkül a város központjában. Bővebbet a Lakásnyilvántartási Irodában. Deák Ferenc u. 8. sz. Telefon 8—16. 998

Katonatiszt

házas párnak alkalmas butorozott szoba, előszobával kiadó. Dobó-u. Dangi-báz. 887

2 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Kiadó

Asztalos S. u. 2—3. sz. alatt 2 utcai, 1 udvari, hálófülke és fürdőszobából álló II. emeleti lakás a szükséges mellékkeliségekkel, szonnalra, vagy 1915. május 1-re. Bővebbet a lap kiadóhivatalában.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Burgonya,

zöldség, hagyma kapható Rubinstein Mór svábitónál Arad, Minorigita-palota. Telefon 188. 895

Nemesfűz

dugványok, málna, ribizke, pöszméte tövek és bokrok, di zserjék és fák, rózsák, gyümölcsfák, utcai sorfák és mindenféle falkolai termékek jutányos árban beszerezhetőek: szatmári Szabó István falkolájából Pankota. Árjegyzék ingyen. 807

Fürdőszoba

berendezés használt, jókarban lévő, megvételre kerestetik. Ajánlatok a kiadóba kéretnek.

Papírszalvata

1000 db 5 koronáért kapható Pichler Sándor papírkereskedésében, Szabadság-tér. 781

ÜZLETEK.

Egy jóforgalmu

fűszerüzlet trafik- és italmérési jogokkal, azonnal kiadó. Bővebbet Éles Ármánál. 899

Ajánlunk

ösmert, kiváló minőségű, magas hőfoku és tüztartó

légszesz-kokszt

az aradi légszeszgyár terméke darabos- és dió- osztályozásban tetszés szerinti mennyiségben házhoz szállítva 591

és teljes waggonrakományokban bármely vasut állomásra a legolcsóbb gyári áron

Kneffel Károly és Fia

szén- és kokszy-nagykereskedése Aradon. Városi és megyei telefon 139.

4723—1915

Vásári hirdetés.

Közhírré teszem, hogy Aradon a folyó évi tavaszi országos vásár március hó 19-től bezárólag március hó 23-ig lesz megtartva; az állatvásár a „Birkás-dűlőben” lévő új vásártéren tartatik meg.

Az országos állatvásárok március 19 és 20-án akként lesznek megtartva, hogy a vásár első napján, vagyis március 19-én a vásártéren kizárólag csak hasított körmű állatok u. m. szarvasmarha, borju, sertés, juh, bárány; a vásár második napján, vagyis 20-án csak szombaton pedig

kizárólag csak lovak hajthatók fel, eladás céljából.

A felhajtás ugy 19-én, valamint 20-án reggel 5 órától van megengedve. A kirakóvásár március hó 19-től március hó 23-ig tart.

Arad, 1915. március hó 2.

Greén Nándor
főkapitány.

FIGYELMEZTETÉS!

Az elkerített lóvásártérre is szabad szekerbe fogott lovakat bevinni, de csak akkor, ha a szekerbe fogott lovak is szabályszerű marhalevéllal vannak ellátva.

Aki a szekerbe fogott lovakat nem szándékozik az elkerített állatvásárra bevinni, marhalevél nélkül is bejöhethet a külön kijelölt helyre.

4770—1915.

Hirdetmény.

Az esetleg bekövetkező élelmiszer hiányra való tekintettel felhívjuk Arad város közönségét, hogy az összes veésre alkalmas kerteket és területeket korai főzelék félékkel vesse be.

A korai főzelékek közül főleg a következőket ajánljuk:

Kelkáposzta, fehércáposzta, kalarabé, spinót, tök, petrezselyem, sárgarépa, paradicsom, uborka, vöröshagyma s általában minden főzelék félé, mely a háztartásban feltétlenül szükséges.

A városi kertészet a szükséges palántákat a város közönségének díjtalanul rendelkezésre bocsátja.

Arad, 1915. március 3

Városi Tanács.

2018—1915. éhsz.

Adófizetés iránti hirdetmény.

Alulírott városi adóhivatal ezennel felszólítja mindazokat az adózókat, akik a városi adókönyvben előírt és az 1909. évi XI. t. c. 26 §-a értelmében esedékes adó tartozásukat e hó 15-éig be nem fizették, hogy azt járuléksíval együtt a jelen hirdetmény közzétételétől számított 8 napon belül, vagyis e hó 24-ig az alulírott városi adóhivataltba annál is inkább fizessék be, mert ellenkező esetben ellenük a zálogolási eljárás azonnal meg fog indittatni.

Arad, 1915. február 15.

A városi adóhivatal.

1515—1915. pm.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur 8190—1915. számú rendelete alapján felhívom mindazokat, akik felesleges tengeri készleteket az Országos Gazdasági Bizottság részére metermázsaként 27 korona, illetve 30 korona ár mellett eladni hajlandók, ezen szándékaikat folytatólag hivatalomnál 48 órán belül annál is inkább jelentseék be, mert ellenesetben tengereljük a hatóság által megállapított árak mellett lefoglaltatni fog.

Arad, 1915. március 4.

Varjassy,
polgármester.

Horgony-tbymol-keoccs.
Könnyebb előírásoknál, nyitott és
zárt székkel.
Adagi kor. — 80.

Horgony-Liniment. Capsul
compes.
a Horgony-Pala-Expeller porléka.
Fájdalommentes bodorszállás hűlésnek,
reumánál, köszvénynél stb.
Üvegje: kor. — 80, 1.40, 2.—

Horgony-vas-albuminat-festvény.
Vérzegényességű és séphórnál.
Üvegje: kor. 1.40.

Kapható a legelsőbb gyógyszerüzletben
vagy közvetlenül beszeresethető
Dr. Richter „Az orvosi orvosihoz”, című
gyógyszerkatalógus, Prága 1,
Eltető utca 5.
8761

A drága tüzelő anyag mellett sokat megtakarítunk

ha a befűtésnél

olcsó

alágyújtásra való papirt

használunk. Kb.
50 kilós bálákban
csomagolva kap-
ható: bálanként
2 koronáért az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

4483—1915. kb.

Hirdetmény.

Egy előfordult veszetségi eset következtében elrendelem, hogy Arad város területén lévő összes kutyák f. évi febr. hó 12-től számított 40 napig állandóan kötte tartassanak, vagy pedig harpás elenti díztos szájkosárral ellátva pórázon vezetessenek.

Figyelmeztetem a közönséget, hogy miután az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földmivelési miniszterium által 40 000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt mindazon kutyák, a melyek szájkosár nélkül, vagy szájkosárra, de póráz nélkül szabadon járnak, a pecérek által elfogatnak és elfogatásuk után azonnal ki fognak irtatni.

A rendőrkapitányi hivatal mint I. fokú állategészségügyi hatóságtól.
Aradon, 1915. február hó 18-án.

Green Nándor,
főkapitány